

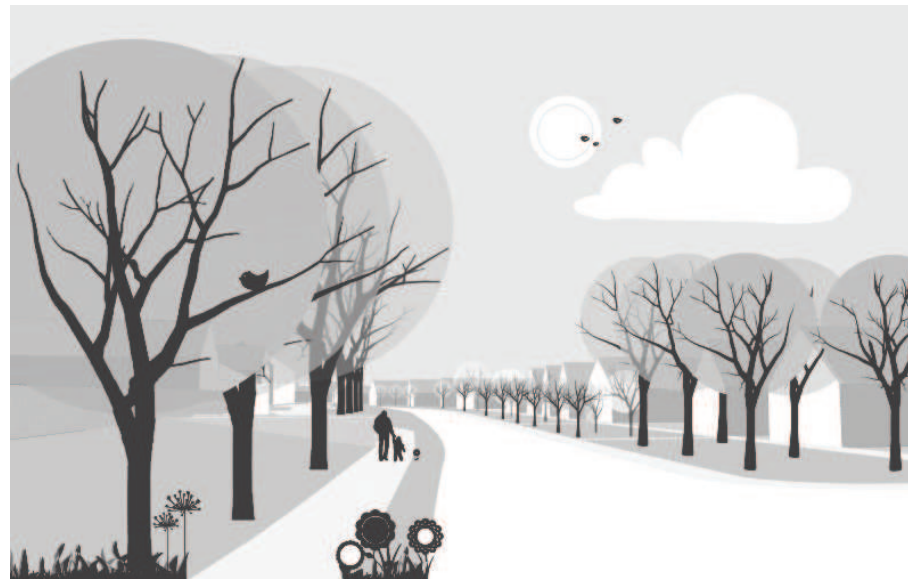
TISZAVASVÁRI

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

BEVEZETÉS

„Mert a legnagyobb örökség, amit adni lehet az utódnak, az otthon. Egy ház, akármilyen ház. De amelyiknek falát aggodás, szeretet, gondoskodás s a jövődők bizakodó hite emelte föl. És fák. Amiket nem azért ültetett valaki, hogy hasznukat lássa. Nem is azért, hogy önmagát mulattassa velük. Hanem azért, mert szépségre és jövőre gondolt, békességre gondolt és a lelke tele volt derűvel. És ültette, egyszerűen azért, mert szerette a fát és a fákon keresztül akarta elmondani mindazt, ami az otthonban kapcsolatban felgyűlt benne s amiket szavakba önteni nem tudott.”

Wass Albert

TISZTELT TISZAVASVÁRIAK!

TISZTELT ÉRDEKLŐDŐK ÉS ÉPÍTKEZŐK!

„A szülőföld szálai örök összekötők
a tájjal és a földdel, amiből az ember lett,
és amivé lesz, és nem szakadhat el soha”

(Fekete István)

A Településképi Arculati Kézikönyv célja, hogy a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény alapján a településkép tervszerű, esztétikus létrejöttét, szakmailag támogassa, elősegítse.

A kézikönyv elkalauzolja az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, mely a település képéhez illeszkedik, és tovább viszi, még ha az új épületek modernebbek is, mint a már meglévők. Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegnek, a céljuk nem a tervezési szabadság szűkítése, hanem a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása.

A kézikönyv nem egy merev lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés, annak érdekében, hogy a település megőrizze régi hagyományait, egységes maradjon, emellett nyisson az új és a modern irányába. A település lakossága, a helyi közösségek a településképi arculati kézikönyv készítése során hozzászólhattak annak elkészítése során a belső tartalmának elkészítésébe. Közmegegyezés kísérte végig az elkészítését. Szerepelnek benne azon épületeink, melyeket műtárgyakként, valamint helyi identitást szempontjából kiemelkedőnek tartanak, védelemre érdemesnek tartanak.

Meghatározásra kerültek a kézikönyvben az egymástól elkülönülő településrészek arculati jellemzői, javaslatai, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemek, melyek irányt is mutatnak az építkezni szándékozóknak.

A létrejött Településképi Arculati Kézikönyv a település jövőbeni formálásának kulcsa. A kész könyv nem csak a jelennek szól, hanem a jövő generációjának is. Bízom benne, hogy a településen élők és ide letelepedni kívánók, átutazók és idelátogatók a kézikönyvben szereplő ajánlások következtében a szebbé, harmonikusabbá formálódó települést fognak látni a jövőben.

Dr. Fülöp Erik
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	4
2. Tiszavasvári bemutatása, <i>általános településkép, településkarakter</i>	6
3. Örökségünk <i>a településkép szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők</i>	13
4. Eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatása	35
Településközpont	
Kisvárosias lakóterület	
Kertvárosias lakóterület	
Falusias lakóterület, Józsefháza	
Üdülőterület	
Gazdasági és ipari terület	
Beépítésre nem szánt terület	
5. Ajánlások	51
<i>a településkép minőségének formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató:</i>	
Telepítés	
Terepalakítás	
Magasság	
Tetőhajlásszög	
Tetőforma	
Szín	
Tornácok	
Ajtók, ablakok	
Homlokzatképzés, anyaghasználat	
Részletek	
Kerítések, térfalak	
Kertek	
<i>közterületek településképi útmutatója</i>	
Utcák	
Közterek, közparkok, közkertek	
6. Jó példák: épületek, építészeti részletek	105
<i>épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása</i>	
7. Jó példák: sajátos építményfajták	115
<i>sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések</i>	

1

BEVEZETÉS

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között. Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnek, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élhetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédjaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatoktól a zenén át egészen épített környezetünkig.

2

TISZAVASVÁRI BEMUTATÁSA

általános településkép, településkarakter

A XVIII. század végén a Szabolcs megye településeit kettősség jellemezte. A középső és keleti részen közepes nagyságú vagy aprófalvas kishatárú, míg a nyugati részen nagy kiterjedésű határral rendelkező halmazos települések voltak döntően. A megye nagy részén a korábban elpusztult majd újra vissza települt vagy újonnan telepített falvak általában megőrizték a korábbi jellemző településszerkezetüket.

A települések jellemzően utifaluk, vagy halmazos településszerkezetűek voltak. Az utifaluk jellemzője az orsószerűen kiszélesedő főútca, mely orsóban a templom állt. A kiszélesedett utca két oldalán szalagtelkek álltak. A halmazos települések közös alapvető jellemzője, hogy a halmazosodás idején még hiányzott az utca. Tehát ez a telkek olyan csoportosulása volt ahol nem volt előre tervezett utca. A térbeli, elrendeződést a terepviszonyok, a belvízrendszer, a klíma, az építőanyagok továbbá a központi funkciók telepítése határozta meg.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a Tiszavasvári Járásban székhelye Tiszavasvári, mely a megyeszékhelytől, Nyíregyházától 23 km-re, nyugatra található. A város sík terepen fekszik. Megközelítése Nyíregyházától a 36-os főútról lehetséges.

A város két település: Büd és Szentmihály összeolvadásával jött létre. 1941-ben, a közigazgatási egyesítés után a Büdszentmihály nevet kapta. A ma használatos Tiszavasvári elnevezést 1952 óta viseli. A Büd elnevezés török eredetű, honfoglalás kori. A tatárjárás idején elpusztult, majd később újra települt falu a XVI. század végén ismét lakatlan jó félszáz évig, majd örmény kereskedők (Dogály János és Konstantin) görög katolikus kárpát-ukrán telepésekkel telepítik be. Ez időben a Taktaközből református magyarok is jöttek ide.

Szentmihály 1440 táján született: Báthori András Büd határában önálló települést hozott létre és büdi jobbágyokkal népesítette be. 1550 körül jeles település, közel félezer ember élt itt. A XVII. század első harmadában az új birtokos - Lónyay-család - hajdúkat telepített ide, akik a bíraskodás terén előjogokat kaptak. A XVII. század második felében lakatlan, majd 1700 körül ismét hajdúk élnek itt, akik szerződéses viszonyban voltak a földesúrral, s a szabad mezővárosi jogállást 1848-ig megőrizte a település. 1771-től 1945-ig Dessewffy-birtok.

Büd és Szentmihály, Tiszabüd és Büdszentmihály - voltak a történelem során az egymással szomszédos települések nevei, mígnem 1952 óta Tiszavasvári az egyesült községek, illetve a mai város neve. A két szomszédos község (ekkor már Büdszentmihály és Tiszabüd) közigazgatási egyesítése nem volt zökkenőmentes. Először 1941-ben egyesültek Büdszentmihály néven, de a tiszabüdiek nem akarták elfogadni önállóságuk elvesztését. 1946-ban sikerült is átmenetileg négy évre visszanyerni a függetlenségüket, de 1950-ben újra Büdszentmihály néven hozták egybe a két községet. Tiszabüd legalább a község nevében akarta jelezni egykori önállóságát. Ennek eredménye lett végül az új elnevezés 1952-től: Tiszavasvári.

Büdszentmihály - nagyobb lélekszáma és az Alkaloida Gyár fejlődése következtében - a két világháború között már elindult a városiasodás útján. A tényleges várossá válásra az egyesült, és immár igen jelentős lélekszámú településnek, Tiszavasvárinak egészen 1986-ig kellett várnia.

8 | Tiszavasvári bemutatása

A török dúlások, a kuruc felkelések Bocskai, Bethlen Gábor, majd Rákóczi oldalán vívott szabadságharcok keményen megedzették az itt élő népet, mely két pogány közt (törökök és császárok) őrlődve, de az önálló Erdély erkölcsi és katonai erejével a háta mögött meg-megújuló erővel igyekezett szerzett jogait, hajdú kiváltságait védelmezni. Búd és Szentmihály földműves népe nagyszámban állott honvédeknek, az 1848-49-es szabadságharc idején. Vasvári Pál (Búd szülötte) neve összefonódik a forradalmat előkészítő Márciusi Ifjak mozgalmával és a szabadságharc hősiességével. Megtorlás, árvizek, kolera, földínség, világégés- gyászos címszavak a múlt század közepétől a XX. század közepéig ívelő korszakból. A nincstelenség, a látástól vakulásig tartó mezei munka teték küzdelmessé a hétköznapokat a történelem csendesebb évtizedeiben is.

A település több egymástól elkülönülő karakterűként jelenik meg, melyeknek mind eltérő telepítési ajánlásokkal rendelkeznek.

A város lakóinak száma 2016-ban valamivel több, mint 12 500 fő volt, mely az előző évekhez képest jelentős kisebb csökkenést mutat.

A település tiszta, rendezett, gondozott, az infrastruktúra teljes: elektromos áram, vezetékes ivóvíz és a gázellátás kiépített, a szennyvízelvezetés közüzemi. Az óvodai és iskolai nevelés, az egészségügyi ellátás szervezett.

Tiszavasvári fő utcájának a Vasvári Pál utca tekinthető. Ebből az útból nyílnak az összekötő utak, azokból a kiszolgáló utak, a város utcái zömében kanyargósak, rövidke és szűkek.

Az alábbiakban a település azon épületeiről mutatunk összefoglalót, melyek sajátos értékükkel fogva identitását erősítik városunknak. A település egyes részeire vonatkozó építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, melyek majd teljes mértékben elősegítik a település karakterének megőrzését, és tovább formálják, mint ahogy ezt a nem rég kivitelezett új épületek is teszik.

Településkarakter: jelene és jövőbeni alakítása:

A belső településkép szerves fejlődését torzították az 1970-es és 1980-as évek lakásépítési programjai. A heterogén belső településkép azonban általában így is emberléptékű, barátságos ma is. A jövőben a településen az átépülés mellett a (lakó) épületek felújítása lesz a jellemző, beleértve a kerítést, a belső udvar (kert) átépítését is. Az építési munkákkal, a felújításokkal a településkép kedvező alakítását lehet elősegíteni. Ehhez (is) ad építészeti ajánlásokat a kézikönyv az építetőknek, a településképért tenni akaró lakosságnak.

Néhány középület a településen

Általános Iskola

Húsház

COOP ABC

Vasútállomás

Rendőrség

Penny Market

Váci Mihály Gimnázium

TISZAVASVÁRI A KATONAI FELMÉRÉSEKEN

Az első katonai felmérésen (1763-1787)

A második katonai felmérésen (1806-1869)

A természeti és társadalmi törvényszerűségek hatására alakult ki Tiszavasvári településszerkezete, a természetföldrajzi viszonyokon alapulva jött létre, melyek változásai hosszabb időt ölelnek fel. A természeti tényezők: domborzat, vízrendszerek, szél, napfény, csapadék stb. közül az első kettő befolyásolja legerőteljesebben a települések szerkezetét. Mai jellege szerint Tiszavasvári halmaztelepülés. A szalagtelkeken külön-külön álló épületek ritkábban soros, gyakrabban kétsoros rendben csatlakoznak egymáshoz. Paraszttudvaraira a tagolt épületelrendezés volt a jellemző.

A harmadik katonai felmérésen (1869-1887)

Az 1984-es katonai felmérésen

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

A település öt országos védelem alatt álló műemlék épülettel rendelkezik.

1. Desseffy-kastély

A klasszicista időben épült 1820 körül. Az 1850-es és az 1870-es években bővítették. Desseffy József építtette a földszintes kastély középső részét és a két szélén lévő rizalitot. A gróf felesége 1833-ban az épület mellett emeltetett egy kápolnát, amelyet később a kastélyhoz csatoltak. Desseffy Emil idejében az épületen komoly bővítésekre került sor, amelyet később Desseffy Aurél folytatott, emeletráépítés is történt. Az utolsó bővítés 1934-ben fejeződött be, ekkor nyerte el a kastély mai kinézetét.

Az épület bejárata a főtömb tengelyéből erőteljesen kiugró timpanonos lezárású, melyet 6 db négyzetes hasáboszlop tart. Két oldalán lizénák keretezte faltükrökben az egész épületre jellemző 2-2 egyenes záródású ablak nyílik, felettük stukkós kördíszítés. A főtömb két végén sarokrizalitok ugranak ki, melyek karcolt kváderes sarokpillérei között szárnyanként 1-1 félköríves vakolt oromdíszes ablak nyílik. Az íves szárnyrészekhez sarokpavilonként csatlakozó kétszintes épületek tengelyében kőkeretes portikuszos bejáratok, ezek két oldalán 1-1 egyenes záródású, felettük az emeleten falpilaszterek között nyíló 3-3 hasonló ablak található.

Kert felőli déli homlokzatának tengelyében, középrizalit ugrik ki. Timpanonos lezárású teraszépítményét 2 hasáb és 4 hengeres dór oszlop tartja. A főtömb és a szárnyak elválását itt kevésbé hangsúlyos sarokrizalit és homlokzati tagolás jelzi. A kváderes falpilasztetek között egyenes záródású körstukkós díszítésű ablakok nyílnak. A főtömböt mindkét oldalon erőteljes párkányzat zárja le. Összetett kontyolt és oromzatos nyeregtetejét cseréphéjazat fedi. Az előkert gondozott. A parkban sok régi és nagy méretű fa található, az egykori kastélykert maradványai: pl. vérbükk, magnólia, szomorú japánakácok, selyemfenyő. A hátsó bejárat előtt valamikori szökőkút vályúja.

2. Görögkatolikus templom

A görög katolikus templom 1762-ben készült el. A tornyát a 19. század utolsó harmadában romantikus stílusban átépítették. A templombelsőben 1870 körül a régebbi képfal elemeinek felhasználásával ikonosztáz található. A főoltár a 18. század végéből való.

Az épület egyhajós, hosszházas, lóhereívű szentéllyel, egy homlokzati toronnyal épült, nyeregtetős épület, északkelet felé néző szentéllyel. Bejárata a hosszház délnyugati rövid oldala elé épített torony alatt nyílik. Kőkeretes, félköríves záródású bejárata felett timpanonos vakolt oromzat, felette félköríves szoborfülke. Osztópárkánya felett keretezetlen kör és kettős ikerablakok nyílnak, utóbbi zsalus. Háromszögű oromzatok zárják le a hasonló tagolású oromzatokat, bennük óralemez. Bádog gúlisícsak fedi a tornyot.

3. Református parókia

Bejárata a déli oldalon nyílik, az egykor nyitott, ma zárt fasávós, üvegezett 4 db széles félköríves nyíló tornác egyik ívében nyitott ajtón. A zárt árkádos tornác két szélén egyszerű belső helyiségekbe nyíló egyenes záródású ablakok. Az utca felőli hosszoldalon 3 db, a két rövid oldalon 2-2 egyenesen záródó ablak nyílik. Kontyolt nyeregtetejének 2 végén kémény, a tető kettős hódfarkú cserépfedés borítja.

4. Református templom

Szabálytalan alaprajzú, nyugati harangtornyos, poligonális záródású, északon és délen előcsarnokos, nyeregtetős épület. Bejáratai három irányból nyílnak. Északon díszes lépcsős feljáró vezet az előcsarnok tengelyében álló ajtóhoz, nyugaton a torony tengelyében, délen szintén egy kisebb előcsarnokban nyílik bejárat. Az északi előcsarnok timpanonos lezárású, a bejárat kőkeretes, kosárféves, zárókódízeses ajtóban nyílik. Két oldalán hasonló kőkeretes karzatfeljáró kapuk. Felettük könyöklőpárkányos, félköríves ablakok között építési tábla. A templomon körben a földszintre egyenes, a karzatokra nagyobb félköríves, szalagkeretes ablakok nyílnak.

Harangtornyát nyugatról két kis támpillér erősíti, sarkai lekerekítettek. Szegmensíves, kőkeretes bejárati ajtó felett szalagkeretes körablak, felette hasonló keretezésű, félköríves ablak, oldalanként 1-1 db. Jelzészzerű párkány felett oldalanként 1-1 szalagkeretes, félköríves ablak nyílik, felette zárókódíszéhez érintkező, vakolt körablak.

Fél órapárkánya felett ívelt, középen kockát formázó gúlisasak, sarkain bádoggvázás díszítéssel, bádoggfedésű.

Hajója a toronyhoz háromszögű oromzattal kapcsolódik, sarkain támpillérekkel. Déli előtere hasonló oromzatú, benne kosárféves, kőkeretes bejárattal. Nagyméretű apszisának sarkain támpillérek. Nyeregtetejét fémlemezborítás fedi.

5. Római katolikus templom

Egyhajós, hosszaház, poligonális szentélyzáródással, egy homlokzati toronnyal ellátott nyeregtetős épület.

Bejárata a hosszaház nyugati oldala elé épített torony alatt nyílik. Magas orommezővel díszített kapuja felett bélyeges körablak, osztópárkánya felett két neogót ablak, harangszinten szintén. A torony sarkait egy-egy támpillér támasztja, bádoggúlasisak fedik. A hajó déli oldalán három csúcsíves ablak, közöttük három támpillér. Koronapárkánya gótizáló. Ezen oldalhoz kapcsolódik az oratórium. Déli oldalán két csúcsíves ablakkal. Fölötte áttört kőkorlát húzódik. Poligonális szentélyét két csúcsíves ablak és négy támpillér tagolja. A hajó északi oldalához csatlakozik a sekrestye ugyanolyan felépítéssel, mint az oratórium. A hajó északi tagolása is megegyezik a délivel. Nyeregtetős, palafedésű épület.

Helyi egyedi védelem alatti épületek

1. Kornis kastély

A XIX. században több lépcsőben épült kastély mára teljesen felújított állapotban látható. Az utca felőli homlokzatán hibátlan épségben csodálhatók meg a vakítóan fehér stukkók és a díszes korintoszi oszlopfők is. A kertből csak egy tágas gyepfelület maradt, meg egy-két nagyobb fa. Nagyon tetszetős félig barokk, félig klasszicista a főhomlokzattal rendelkezik.

2. Vasvári Pál Múzeum

A Vasvári Pál Múzeum 2014 -től új épülettel, közel 500 négyzetméter állandó és időszakos kiállító térrel bővült. A tervek szerint a Nyíri mezőség leleteit bemutató új interaktív régészeti, Szabolcs- Szatmár- Bereg Megye Orvos és Gyógyszerészet történetét valamint Kabay János feltaláló és az általa alapított Alkaloida Gyár történetét bemutató új kiállításokkal bővült a múzeum kiállításainak száma. A kiállítások az Ady Endre út 8. alatti korábban református általános iskola 100 éves épületben kapnak helyet. Az épületet 2005-ben teljesen felújították.

3. Dózsa György utca 43. lakóépület

4. Kabay János szülőháza

„Ismerjük be, hogy csupán részei vagyunk e nagy műnek, s bár fontos a szerepünk, csak a mi kis körünket látjuk, de egészében fel nem foghatjuk. Az nem von le a mi értékünk-ből, hogy a mi véges agyunk elvész a végtelenben.”

(Kabay János magyar feltaláló, alkaloid kutató)

Kabay János (1896-1936) „a morfingyártás magyarországi atyjaként” vált ismertté világszinten gyógyszerészeti, vegyészeti és tudós körökben. A morfint mákszalmából a mai napig világszerte az Ő módszere alapján állítják elő. Ő a Tiszavasváriban található Alkaloida Vegyészeti Gyár alapítója, s a magyarországi morfin gyártásának atyja.

5. Bajcsy-Zsilinszky Endre utca 52. szám alatti lakó- és gazdasági épület

Helyi egyedi emlékművek, szobrok, alkotások

56-os emlékmű

Trianoni emlékmű

Honfoglalás emlékmű

I. világháborús emlékmű

Dessewffy síremlék

Zsidó temető

Vasvári Pál szobor

Kabay János mellszobra

A magyarországi morfingyártás atyja, a tiszavasvári Alkaloida Vegyészeti Gyár alapítója. Életműve a magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény alapján 2016. április 19-én a magyar nemzet 56. hungarikuma kiüntetett törvényi címet kapta meg.

Vasvári Pál mellszobra

Író, történész, filozófus, politikus, forradalmár, a „márciusi ifjak” egyik vezéralakja, honvéd őrnagy.

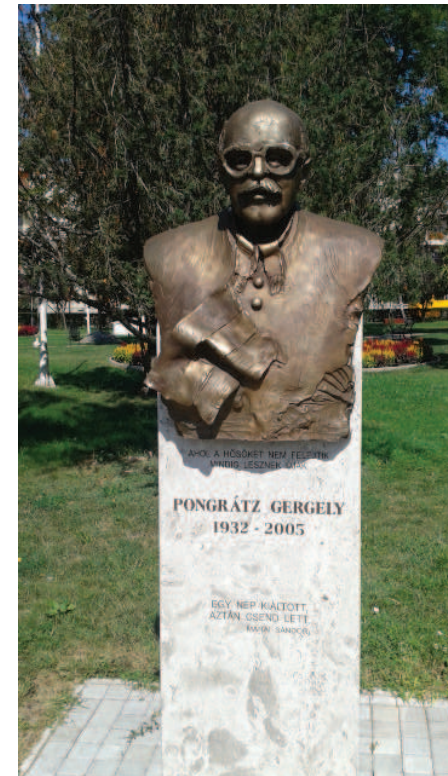
Kisszántói Pethe Ferenc mellszobra

Újságíró, gazdasági szakíró, az első magyar gazdasági szaklap szerkesztője.

Pongrátz Gergely mellszobra

Pongrátz Gergely (1932-2005) az 1956-os forradalom idején a legnagyobb létszámú ellenállási csoportot vezette, ő volt a Corvin-közi felkelőcsoport második és utolsó főparancsnoka. Pongrátz öt testvérével együtt harcolt az országba bevonuló szovjet csapatok ellen.

Szovjet obeliszk

Szent Mihály pecsétje

Szovjet hősi emlékmű a Petőfi utcai temetőben

Kabay János emléktábla

Szögi Lajos emlékmű

Szovjet hősi emlékmű a Dessewffy-kastély parkjában

Tiszafa a Dessewffy-kastély parkjában

Dessewffy uradalmi magtár

Múzeumkertben lévő **salétromfőző üst** (16-17. század)

Múzeumkertben lévő **szabadtéri kemence** (19. század)

Kabay János házában lévő emléktábla

Faragott emlékmű

Fehér-szik

A Fehér-szik egy lefolyástalan területű, homokos löszben kialakult korróziós völgyben helyezkedik el, minden oldalról alacsony dombokkal határolva.

A területet folyó nem, csak csapadék és talajvíz táplálja, emiatt az időjárás függvényében szinte minden nyárvégén kiszárad. A tó vize tipikusan szikes, magas szódataralommal.

A terület szikesedési folyamat a területen megemelkedett talajvíz miatt indult meg egykor.

A szikesedést a víznek ez az állandó ingadozása tartja mozgásban, megakadályozva az élőhely „leegyszerűsödését”.

A Fehér-szik talaja a felszíntől karbonátos, kérges réti szolonyec, nagy szódataralommal.

A tó kiszáradásainak időszakában a víz nélkül maradt felszínen kivirágzik a szóda. Ezt nevezik sziksónak.

A helyi lakosság ezt a sziksót évszázadokon át összegyűjtötte, a XVIII. században partján még „szódagyárat” is létesítettek.

A Dessewffy-kastély kertje

A kastély körül két hektár kiterjedésű angol stílusú park helyezkedik el, melyhez korábban a kerítésen kívül erdő is kapcsolódott. Az erdő napjainkra már nem létezik, annak ellenére, hogy 1977-ben a területet védetté nyilvánították. A kerítésen belül található parkot a második világháború után bekövetkező zűrzavaros viszonyok jelentősen megviselték, azonban a környéken ma is található néhány fontosabb fafajta, mint az 1,5 méter törzsátmérővel rendelkező vörös tölgy, a vérbükk, több szelídgesztenye és vadgesztenye, valamint a keleti juhar néhány példánya. A fenyőfélék közül a parkban többek közt megtalálható a simafenyő, az erdeifenyő és a vörösfenyő, de több páfrányfenyő és közönséges tiszafa is él a területen.

Fészkelő madárfajai: fekete harkály, zöld küllő, nagy fakopáncs, nyaktekerecs, széncinege, kékcinege, barátcinege, erdei pinty.

Városháza

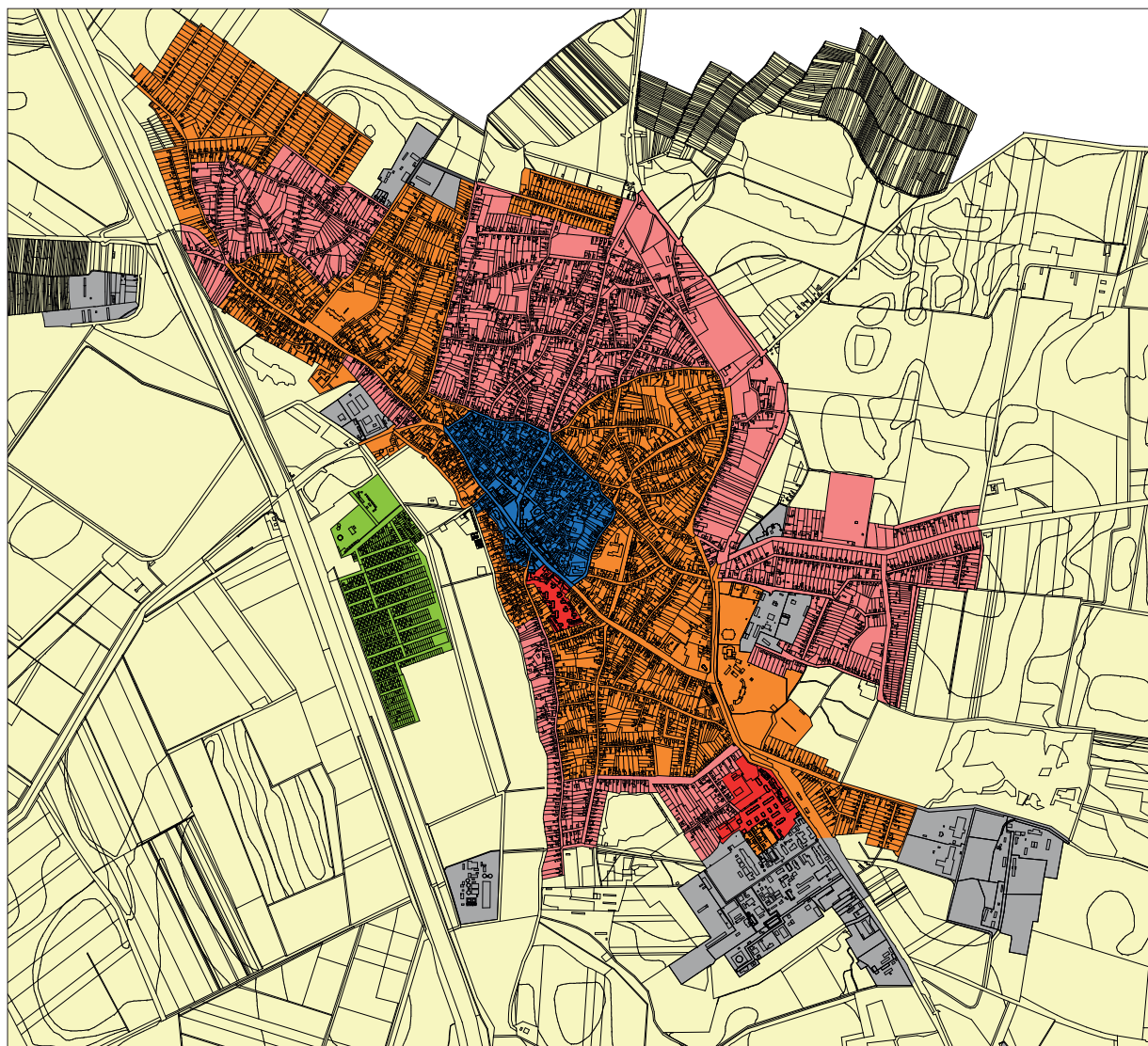
Bán Ferenc DLA (Tokaj, 1940. szeptember 17.) a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth-díjas magyar építész, a kortárs magyar építészet egyik legprogresszívabb alakja. Kelet-Magyarország építészetének emblematikus figurája tervei alapján készült el 1987-1989 között.

4

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA, A TELEPÜLÉSKÉP, ARCULATI JELLEMZŐK ÉS TELEPÜLÉSKARAKTER BEMUTATÁSA

- **TELEPÜLÉSKÖZPONT**
- **KISVÁROSIAK LAKÓTERÜLET**
- **KERTVÁROSIAK TERÜLET**
- **FALUSIAK LAKÓTERÜLET**
- **ÜDÜLŐTERÜLET**
- **GAZDASÁGI TERÜLET**

Tiszavasvári településképi arculatának vizsgálatakor hét eltérő karakterű településrészt határoztunk meg. A település belterületén öt eltérő karakterű településrész: a településközpont, a kisvárosias, a kertvárosias és a falusias jellegű lakóövezetek, utóbbiba Józseftanya külterületi lakott terület is beleértve, amik egymást szinte gyűrűként fognak közre. A település külterületén, elsősorban délen található az ipari, gazdasági létesítmények, melyek eltérő karakterrel rendelkeznek, és eltérő ajánlásokat kívánnak meg. A hetedik kategóriába a beépítésre nem szánt területek kerültek.

38 | Eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatása

TELEPÜLÉSKÖZPONT

A település közbenső részén alakult ki a településközpont. Itt jellemzően igazgatási, oktatási és egyházi épületek fordulnak elő.

A Vasvári Pál és Kossuth Lajos utca két oldalán a szolgáltatásokat nyújtó üzletek találhatóak zárt sorú beépítésben, többszintes épületek földszintjén kialakítva. Lakófunkciók az emeleten kaptak helyett. Ez a településrész épült ki a legkésőbb, mivel a két „ősi” település Tiszabüd és Büdszentmihály között helyezkedik el, azok összenövése következtében épült be.

A város szabálytalan alaprajzú, halmaztelepülés, ahol a szabálytalanság az összes fontos morfológiai elemet (utcahálózat, telekfelosztás, a házak telkeken belüli elrendezése) felöleli.

Több hasonló épület a településkép egységességét eredményezi, melyhez alapvető követelmény az épületek homlokzatképzésének, a színezésének, az anyaghasználatának, az illeszkedésének a gondos megválasztása. Továbbá a nyílászárókra és tetőfedésekre, tetőformákra is gondosan ügyeljünk.

A kisebb telkeken általában a köztérmények találhatóak szabadonálló vagy zárt sorú beépítési mód alkalmazása mellett magastető vagy lapostető kialakításával. A tetőgerinc kialakításánál a meglévő épületekhez, utcaképhez kell igazodnia. Az épületek általában utcával párhuzamos elhelyezkedésűek. Az utcakép kialakult állapotának megsértése nélkül kell a épületeket elhelyezni. Mind a köztérmények, mind a társasházak többszintes kialakításúak.

A településközpontban a társasházak változó telepítést és épület elhelyezés következtében jöttek létre. A melléképületek és kiegészítő gazdasági épületek kialakítása nem jellemző. Amennyiben a szűkös telkeken lehetőség van az elhelyezésükre, akkor ügyeljünk arra, hogy az utcai homlokzatra közvetlenül ne legyen hatása. A főépület folytatásaként jelenjenek meg. Célszerű ezen helyiségek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve megvalósítani.

Az utcai kerítés nem jellemző, amennyiben szükség van elhelyezésükre a kialakításánál a környezet szép példáit vegyük figyelembe. Próbáljunk meg hozzájuk igazodni. Illeszkedő kerítés megvalósítására törekedjünk, szerkezetét és színét gondosan válasszuk meg. A teljesen tömör vagy dróthálós kerítés kialakítása nem jó megoldás. A részben áttört kerítést részesítsük előnyben. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítés alkalmazható.

A településközpont településrészt településkép szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

KISVÁROSIAS LAKÓTERÜLET

A település közbenső részén alakult ki a településközpont közvetlen közelében, annak nyugati irányában, a Krúdy Gyula utcában, és annak közvetlen közelében. Továbbá a Kelp Ilona és Eszterházy utcában, az Alkaloidától északra.

Jellemzően a szabadon álló beépítési módban épült társasházak tartoznak bele. Szinte teljes mértékben lakófunkcióval rendelkező épületek, kiegészítő földszintes vagy kétszintes oktatási épületekkel (óvoda, általános iskola). Jellemzően a 60-70-s években épültek meg, többszintes kialakítással előregyártott panelekből.

A kisvárosias lakóterületen a társasházak csaknem azonos telepítést és épület elhelyezést mutat. A melléképületek és kiegészítő gazdasági épületek kialakítása nem jellemző.

Az utcai kerítés nem jellemző. Az épületek általában lapostetők. A homlokzatok rendszerint erkélyek jelennek meg.

A hasonló épületek a településkép egységességét eredményezik, melyhez alapvető követelmény az épületek homlokzatképzésének, a színezésének, az anyaghasználatának, az illeszkedésének a gondos megválasztása. Továbbá a nyílászárókra is gondosan ügyeljünk.

KERTVÁROSIAS LAKÓTERÜLET

Elhelyezkedése körbe öleli mint egy gyűrűként a település-központ és a kisvárosias lakóterület övezetét.

Jellemzően oldalhatáron álló, földszint és tetőtér beépítése házak utcára merőleges kialakítással alkotnak utcasort. Ezek a lakóépületek összetett tetőformájúak. A homlokzat jellemzően világos színű, a lábazat sötétebb. A héjazat cserépfedés.

Gondoljunk az épület külső megjelenésére, amelyhez a kerítés is hozzátartozik. Az épülettel együtt tervezessük a kerítést és a magasság, valamint a kivitel szempontjából a kerítés illeszkedjen az utcaképhez, színvilágában pedig az épülethez.

A településrészen utcánként, utcaszakaszonként változó a tetők kialakítása. A legújabb épületek során az összetett tetőforma figyelhető meg.

A 2000-es évekbeli modern épületek a településeknek egységiséget adtak. Kialakításuk során a meglévő utcaképet figyelmen kívül hagyták.

A tetők hajlásszöge általános esetben 30-45° körül mozog, így nem árnyékoljuk le a szomszéd épületét, akár a tetőtér kialakítása is megtörténhet gazdaságos kialakítással.

A kertvárosias lakóterületnél alapvetően gazdag a zöldfelület, megfelelő hely kínálkozik a pihenő terület kialakítására. A növények alkalmazása során természetes és hatékony eszközzel tudunk hangulatteremtő díszítést készíteni telkünkre. Árnyékoló szerepük az energiatudatos életmód egyik eszköze.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

Az illeszkedési szempontok a korszerű megoldások alkalmazását nem zárja ki. A hagyományos tömegformálási eszközök újragondolásából modern mai példák jöhetnek létre.

FALUSIAS LAKÓTERÜLET

A településközpont területét öleli körbe. A vendéglátó és élelmiszer üzletek részben a lakóépületek átalakításával kerültek kialakításra. A múlt század elején épült épületek többségét az 1970-es években a sátoztetős épületek váltották fel. Eközben egyéb tít-pustervek is megvalósultak. A településképet formálják a bővítések is. A jövőben, nagyobb mértékben a meglévő lakóépületek felújításával lehet számolni.

Több hasonló épület a településkép egységességét eredményezi, melyhez alapvető követelmény az épületek homlokzatképzésének, a színezésének, az anyaghasználatának, az illeszkedésének a gondos megválasztása. Továbbá a nyílászárókra és tetőfedésekre, tetőformákra is gondosan ügyeljünk.

A településrészen utcánként, utcaszakaszonként változó a tetők kialakítása. A legreggebbi épületek során a nyeregtetős (vagy csonka kontyolt nyeregtetős) tetőforma figyelhető meg utcára merőleges kialakításban.

Az 1970-80-as évekbeli sátoztetős épületek a települések egyediségét bontotta meg. Kialakításuk során a meglévő utcaképet figyelmen kívül hagyták.

A tetők hajlásszöge általános esetben 30-45° körül mozog, így nem árnyékoljuk le a szomszéd épületét, akár a tetőtér kialakítása is megtörténhet gazdaságos kialakítással.

A falusias lakóterületnél alapvetően gazdag a zöldfelület, megfelelő hely kínálkozik a pihenő terület kialakítására. A növények alkalmazása során természetes és hatékony eszközzel tudunk hangulatteremtő díszítést készíteni telkünkre. Árnyékoló szerepük az energiatudatos életmód egyik eszköze.

A településkép egységességének megvalósulásához a ház utcafronti homlokzatának készítése során előnyösebb lehet az oromzat kialakítása, akár csonka kontyos kialakításban is.

Keresztbe forduló belső épületszárnyat csak kellően széles telek esetén érdemes alkalmazni, ott is meggondolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsó kertre. A kertesházak rendelkezzenek külső megfelelő méretű tárolóval. Célszerű ezen helyiségek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve megvalósítani. A kerítés megvalósítása során törekedni kell a közeli környezetben lévő jó példák követésére. Illeszkedő, jó hangulatú legyen. A településre nem jellemző tájidegen anyagok felhasználása kerülendő. A teljesen tömör, átláthatatlan kerítés kerülendő. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítés alkalmazható.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

Az illeszkedési szempontok a korszerű megoldások alkalmazását nem zárja ki. A hagyományos tömegformálási eszközök újragondolásából modern mai példák jöhetnek létre.

ÜDÜLŐTERÜLET

A feltárt termálvíz következtében jött létre a helyi termálfürdő, mely mellett az üdülőterület épült ki. Jellemzően apró telkek találhatók itt tetőtér beépítéses épületekkel, melyekre időszakos tartózkodásra alkalmas nyaralók épültek. Az épületek jellemzően szabadon álló beépítési módon készültek. A telkek jellemzően pihenő kertként funkcionálnak néhány örökzöld épülettel, füvesített udvarral. A terület utcáiban eltérő karakterű épületek készültek, az alacsony hajlásszögű tetőtől kezdve a több mint 60 fokos tetőhajlásszögű épületek mind megtalálhatóak.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

Az illeszkedési szempontok a korszerű megoldások alkalmazását nem zárja ki. A hagyományos tömegformálási eszközök újragondolásából modern mai példák jöhetnek létre.

JÓZSEFHÁZA

A közigazgatási területhez tartozik Józsefháza, mely a központi belterülettől 7 km-re, nyugatra található. Jellemzően oldalhatáron álló előkertes kialakítású földszintes lakóépületek találhatók meg itt magastetővel, cserépfedéssel.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerülnünk el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

Az illeszkedési szempontok a korszerű megoldások alkalmazását nem zárja ki. A hagyományos tömegformálási eszközök újragondolásából modern mai példák jöhetnek létre.

GAZDASÁGI ÉS IPARI TERÜLETEK

A területek jellemzően külterületen fekszenek a településtől jól elkülönülten.

A település ipari, gazdasági zónája alapvetően a település peremén, leginkább a lakóterülettől déli irányban helyezkednek el. A Hajdúnánás felé vezető út mellett mezőgazdasági és állattartó üzem működik. Tekintettel arra, hogy az ipari területek többsége településképi szempontból jól látható, esetenként meghatározó helyen található, elengedhetetlen ezek településképi hatásának vizsgálata és megújulásuk, fejlesztésük településképi koordinálása.

A gazdasági területek önálló belső településképi jellemzőkkel rendelkeznek. Elsősorban alacsony hajlású, nagy fesztávú ipari épületek találhatók itt, mely látványát a javított részek törik meg.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK

A rendeltetés határozza meg az épület tömegét és tető kialakítását, elhelyezhetőségét az ingatlanon belül. A gazdasági és mezőgazdasági célú épületek közel helyezkedjenek el egymástól. A lakó funkciójú épületet távolabb helyezzük el. A gazdasági tevékenységhez szükséges épületek a lakó funkció mögött legyen kialakítva. Kerítések kialakítása során a tömör falszerű kerítés kiépítése nem javasolt.

Minden esetben törekedni kell a meglévő épületek homlokzati kialakítására, színvilágára, anyaghasználatára és tetőformájának megválasztására a tetőszerkezetének hajlásszögére. Önálló gazdasági területen az egyszerű ipari formákat célszerű előnyben részesíteni.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

A település közigazgatási területe építési szempontból két részre tagolódik, beépítésre szánt területekre és beépítésre nem szánt területekre. A település közigazgatási területének beépítésre nem szánt területei közé tartoznak a közlekedési-, közmű elhelyezési területek, a zöldterületek (közparkok), erdőterületek (védelmi erdők, gazdasági erdők, egészségügyi, szociális, turisztikai erdők), mezőgazdasági területek, (kertes mezőgazdasági területek, általános mezőgazdasági területek), és a vízgazdálkodással összefüggő területek. A beépítésre nem szánt területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében.

Az e területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében. A külterületnek valamivel több, mint tized részét foglalják el a gyeplelő területek, mely területek egy része kiemelt jelentőségű tájvédelmi továbbá a különleges természet megőrzési területhez - mint láprétek, mocsárrétek, sárrétek, ligeterdők, kaszálórétek, - tartozik. A külterületi földek egy része, gyümölcsös, ill. szántó művelésű. Az erdőterületek mérete meghatározható.

A tájvédelmi területeket településkép szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

A KÜLTERÜLET TERÜLETFELHASZNÁLÁSI ELEMEI TISZAVASVÁRI TELEPÜLÉSEN

Szántók: Az éghajlat a nem túl víz- és hőigényes kultúráknak kedvez, elterjedt szántóföldi növény a búza, a kukorica, napraforgó, tritikálé, zab és lucerna. Ma a külterület döntő részét, foglalják el a szántók, melyek részben közúton, részben dűlőutakon jól megközelíthetők. A szántóterületek a határban összefüggő felületként jelennek meg, a táblák határain futó csatornák és utak menti fasorok csak helyenként tagolják a tájat.

Rétek, legelők: A gyepes területek erősen megfogyatkoztak az utóbbi száz évben. A nyílt társulások közül a homokpusztarétek jellemzőek. A mélyedésekben gyakoriak a vízállásos, nedves rétek, mocsárrétek. A rétek és a legelőként hasznosított gyepterületek együttesen a külterületnek kb. 2 %-át teszik ki.

Erdők: Erdőtársulásait jelentős mértékben (akác, nemes nyár, enyves éger, magas kóris) ültetvények jellemzik. Az erdők a település 2 %-át borítják.

Gyümölcsösök: A gyümölcsösök területe az utóbbi években az alacsony felvásárlási árak miatt csökkent. A gyümölcsösök nagy része a külterületen található, körülbelül a külterület 1 %-a. A zártkerti területeken korábban elsősorban a szőlőtermesztés volt jellemző, amit ma részben gyümölcsösként, részben szántóként hasznosított parcellák tarkítanak, de jelentős a parlagon hagyott területek aránya.

TISZAVASVÁRI FEHÉR-SZIK TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLET

A külterületen fekszik a Természetvédelem alatt álló Fehér-szik, melynek összterülete 175 hektár. A tájvédelmi körzet a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága alá tartozik. A Tájvédelmi Körzetet 1977-ben hozták létre. A terület Tiszavasváritól keletre, mintegy 4-5 kilométerre található, a Tiszavasvári-Nyíregyháza közötti 36-os főút mentén. A terület korlátozottan – a kötésdőn kívül – látogatható.

A Tájvédelmi Körzet kiemelten növényei:

Sziksófű (Salicornia)
Fehér tippan (Agrostis stolonifera)
Sziki ballagófű (Salsola soda)

A Tájvédelmi Körzet kiemelten fokozottan védett állatai:

Kanalgém (Platalea leucorodia) Eszmei értéke 500 000 Ft
Fekete gólya (Ciconia nigra) Eszmei értéke 500 000 Ft
Cigányréce (Aythya nyroca) Eszmei értéke 500 000 Ft.
Széki lile (Charadrius alexandrinus) Eszmei értéke 1 000 000 Ft

Fekete gólya

Cigányréce

Széki lile

Kanalas gém

Fehér tippan

Sziki ballagófű

Sziksófű

AJÁNLÁSOK

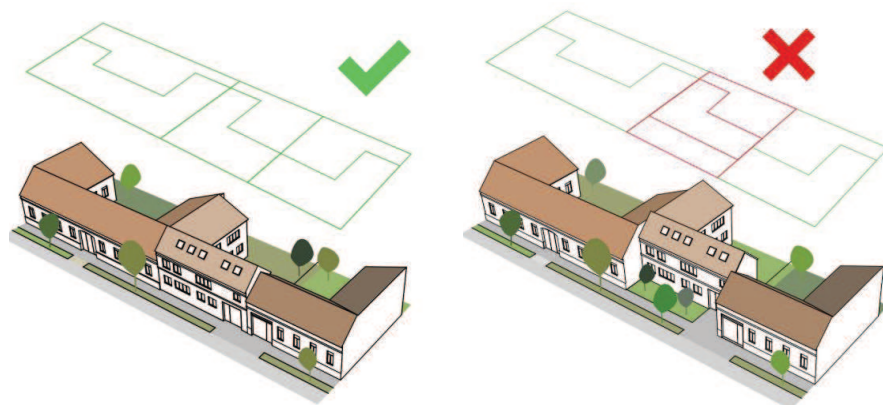
a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

TELEPÜLÉSKÖZPONT

TELEPÍTÉS

A központi belterületen előkert nélküli többszintes földszinten üzlethelyiségekkel, emeleten lakófunkcióval rendelkező épületek kerüljenek elhelyezésre. A foghíjas beépítés nem javasolt. Az előkert kialakítása nem javasolt.

Javasolt az utcafronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képeinek alkalmazása.

TEREPALAKÍTÁS

Tiszavasvári településrészeinek terepviszonyai alapvetően sík kialakításúak, a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást, de ajánlott a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

MAGASSÁG

Az épületek magassága csaknem azonos. Az ingatlanok többszintesek.

A meglévő épületek figyelembevételével kell az új épületeket elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképnék megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Az épületek tetőhajlásszöge közel azonos.

Az új épületeknek hasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévőké. A település utcaképebe a túl alacsony vagy a túl magas hajlásszöggel rendelkező épületek nem illenek bele.

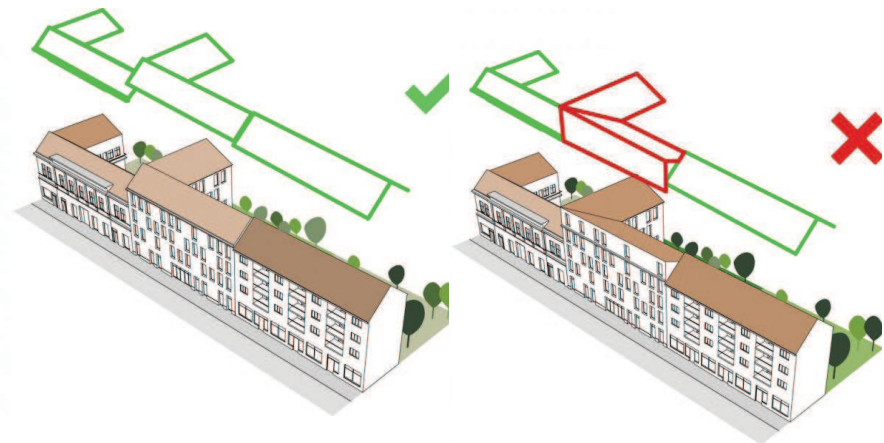
A lapostetős épületeknél az utólagos tetőtér kialakítás engedélyezett.

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

Az épületek tetőformája általában lapostető. Új házak építésénél figyelembe kell venni a szomszéd lakó vagy társasházi épületek tetőformáját.

A lapostetős épületeknél az utólagos tetőtér kialakítás engedélyezett.

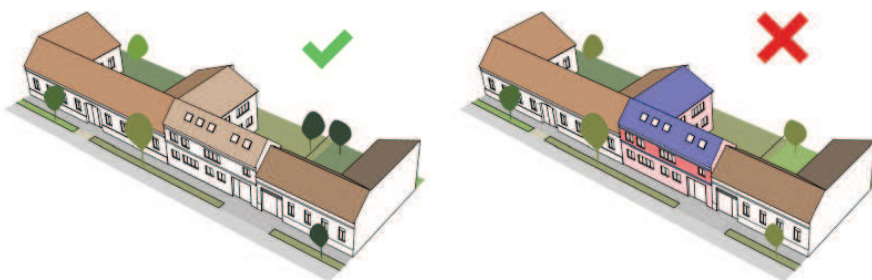

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍN

Visszafogott illeszkedés, hasonló színhasználat, nem túl változatos, hagyományos színekkel készült épületek jellemzik. (pl. vörös cserépfedés, szürke palafedés, olykor lemezfedés, világos színű homlokzatok, fa kerítések)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatók.

Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)

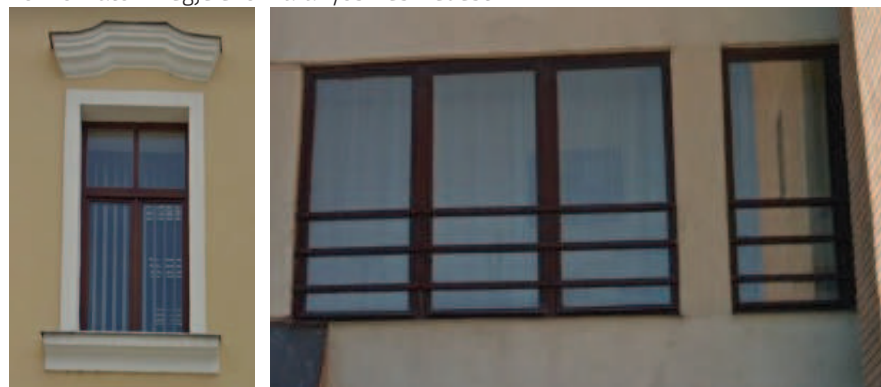

Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

AJTÓK, ABLAKOK

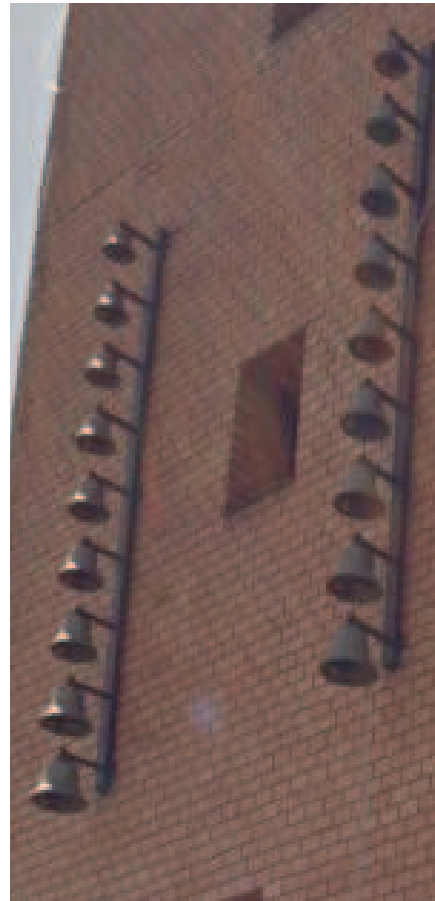
Új épületek építése esetén tetszőleges anyagú, de fa mintázatú, vagy fegyverzetű, víz-tiszta, vagy matt síkúvegezésű, osztott ablakok beépítése javasolt. Az ablakok mérete kiosztása az arányos illeszkedés biztosítása mellett az épület funkciója határozza meg. A környezet másolását kerülni kell. A nyílászárók javasolt színe világos, természetes fa szín vagy olíva zöld, vagy ezek szürkével tört árnyalata. Védett épületek esetén ettől el lehet térni. Lakóépületeken, a nyílászáró cserék esetén jó megoldás a közepén felnyíló ablak. Egyedi nyílászárók a fa dominanciájú homlokzaton biztosítják az épületen belüli - a homlokzaton megjelenő – arányos illeszkedést.

Lakó és középületeken a közepén felnyíló ablak a javasolt megoldás. A köz, ill. szolgáltató épületeken portál jelleg is dominálhat. A színezés illeszkedjen az épület színvilágához.

RÉSZLETEK

Az épület utcaképi harmóniájának biztosítását az épület egyes részleteinek kidolgozása is segíti. A bejárat hangsúlyozása meghatározza az épület karakterét, kialakítását gondosan tervezzük meg.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Az utcai homlokzat az épület arca, ezért nagyon fontos, hogy mi az az arc, amit megjelenít. Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. Nem javasolt az utca felé garázkapuvál fordulni, ha megoldható célszerűbb inkább a garázsokba oldalról, a telken belül behajtani. Ha ezt a telek szélessége nem engedi meg, akkor a tömegalakítást érdemes úgy kivitelezni, hogy ne a garázkapu kapja a fő hangsúlyt a homlokzaton, ezen túl természetes, (pl. fa) anyaghasználattal, minimális boltív alkalmazásával enyhíthetünk annak erőteljes megjelenésén.

Anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok – a kő, tégl, vakolt felületek, faburkolat – részesítendőek előnyben. A magastető héjalása – beleértve az ereszcseendesítőt is – az égett agyag sötétebb, vagy világosabb árnyalata színében agyagcserép, vagy ahhoz hasonló színű betoncserép lehet. Modern, mai kortárs építészeti megoldások a hasonlóan modern, korszerű építőanyagok (pl. fémlemez) beépítését is lehetővé teszik.

Funkcionális tekintetű is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználata, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésnek elérése már fél siker. A közterületnek megfelelő fenntartása, a már nem használt közterületi elemek elbontása látványos előrelépést jelenthet. A különbözőfelületek határozott szétválasztása (pl. szegélykövek alkalmazásával) szintén jelentős javulást eredményezhet. A település utcái vezetik a tekintetet, felvezetik a települést alkotó elemeket, ezért harmonikus, egységes kialakításuk fontos. A településen áthaladók leginkább ezen útvonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Külön figyelmet kell fordítani az infrastruktúra hálózat elemeinek kiépítésére, nyomvonalvezetésre, felszíni és felszín alatti elemeinek utcaképbe illesztésére is. A településközpont utcái szélesek, harmonikus kialakításuk elkezdődött. Javasolt, hogy a járdák közepében alacsony, ill. közép magas cserjék és fák változatossága – a hiányzó szakaszok enne megfelelő pótlása – alakítsa a járda és a közút közötti területet.

Javasolt több növény alkalmazása a közterületen, majd azok folyamatos gondozása.

A járófelületek, burkolatok kialakítása során a vízáteresztésre, a javíthatóságra és az akadálymentességre egyaránt gondolnunk kell. A burkolat színében a visszafogott, semleges színeket válasszuk. Mindig apró burkolatrészletet kell tervezni, a kerítések lábazataihoz illeszkedéstől kezdve a zöldfelületek szegélyéig.

Az utak, járdák megfelelő vízelvezetése alapvető a harmonikus településkép létrehozásához. Ugyanakkor a csapadék hasznosítása, megtartása nagyban megnöveli a szép környezet kialakítását és fenntartását. Az átépülő lakóterületi részekben az árkok fontos településképi elemek, de a településközpontban is jelen van, elsősorban a lakóépületek előtt. Pavilont elhelyezni csak a helyi építési szabályzat szerint lehetséges. Mivel erről a szabályzat nem rendelkezik, ezért ennek illeszkedési kérdéseit csak akkor tartalmazza majd a kézikönyv, ha ennek szükségességéről az építési szabályzat rendelkezik.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A településnek, településrésznek azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozottan fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

A településközpont bővelkedik a terekben. A református templom, a városháza előtt és több intézmény terület előtt közterek, közparkok alakultak ki.

Megfelelő mennyiségű teret szükséges biztosítani. A növények megválasztása során vegyük figyelembe térigényüket. A nyári hőség hatásainak enyhítéséről is gondoskodjunk. A növények árnyékot adnak, jó hő visszaverő helyek, esőbeállók, szökőkutak biztosítanak megfelelő minőségű és tereket.

AJÁNLÁSOK: KISVÁROSIS LAKÓTERÜLET

TELEPÍTÉS

A központi belterületen előkert nélküli többszintes földszinten üzlethelyiségekkel, emeleteken lakófunkcióval rendelkező épületek kerüljenek elhelyezésre. A foghíjas beépítés nem javasolt. Az előkert kialakítása nem javasolt.

Javasolt az utcafronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képeinek alkalmazása.

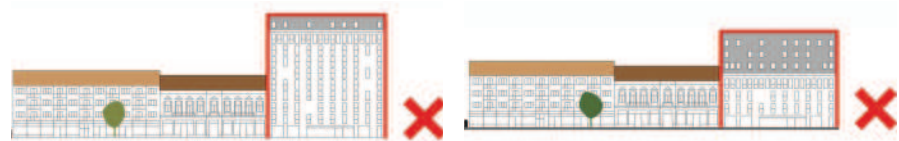
TEREPALAKÍTÁS

A falusias lakóterület terepviszonyai alapvetően sík kialakításúak, a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást.

MAGASSÁG

A társasházak magassága csaknem azonos. Az ingatlanok többszintesek.

A meglévő épületek figyelembevételével kell az új épületeket elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐFORMA

Az épületek tetőformája általában lapostető. Új házak építésénél figyelembe kell venni a szomszéd lakó vagy társasházi épületek tetőformáját.

A lapostetős épületeknél az utólagos tetőtér kialakítás engedélyezett.

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A társasházak tetőhajlásszöge közel azonos.

Az új épületeknek hasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévőké. A település utcaképébe a túl alacsony vagy a túl magas hajlásszöggel rendelkező épületek nem illenek bele.

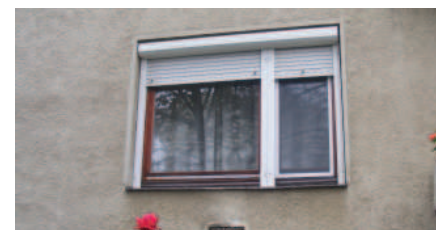
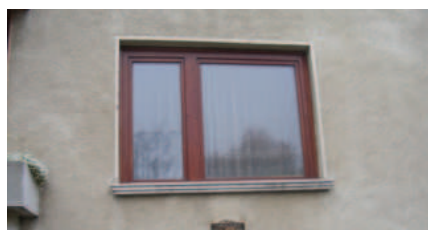
A lapostetős épületeknél az utólagos tetőtér kialakítás engedélyezett.

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

AJTÓK, ABLAKOK

Új épületek építése esetén tetszőleges anyagú, de fa mintázatú, vagy fegyverzetű, víz-tiszta, vagy matt síkúvegezésű, osztott ablakok beépítése javasolt. Az ablakok mérete kiosztása az arányos illeszkedés biztosítása mellett az épület funkciója határozza meg. A környezet másolását kerülni kell. Utcai homlokzaton érdemes spalettát vagy zsalugátert kialakítani, illetve redőnyszekrény beépített, rejtett kivitelben a nyílászáróval megegyező színben. A nyílászárók javasolt színe világos, természetes fa szín vagy olíva zöld, vagy ezek szürkével tört árnyalata. Védett épületek esetén ettől el lehet térni. Lakóépületeken, a nyílászáró cserék esetén jó megoldás a középen felnyíló ablak. Egyedi nyílászárók a fa dominanciájú homlokzaton biztosítja az épületen belüli - a homlokzaton megjelenő - arányos illeszkedést.

Lakóépületeken a középen felnyíló ablak a javasolt megoldás. A köz, ill. szolgáltató épületeken portál jelleg is dominálhat. A színezés illeszkedjen az épület színvilágához. A redőnyszekrény rejtett kialakítású megoldással a homlokzat egységét nem bontja meg.

SZÍN

Visszafogott illeszkedés, hasonló színhasználat, nem túl változatos, hagyományos színekkel készült épületek jellemzik. (pl. vörös cserépfedés, szürke palafedés, olykor lemezfedés, világos színű homlokzatok, fa kerítések)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatók.

Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)

Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

RÉSZLETEK

Az épület utcaképi harmóniájának biztosítását az épület egyes részleteinek kidolgozása is segíti. A bejárat hangsúlyozása meghatározza az épület karakterét, kialakítását gondosan tervezzük meg.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Az utcai homlokzat az épület arca, ezért nagyon fontos, hogy mi az az arc, amit megjelenít. Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására.

Anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok- a kő, tégl, vakolt felületek, faburkolat – részesítendőek előnyben. Modern, mai kortárs építészeti megoldások a hasonlóan modern, korszerű építőanyagok (pl. fémlemez) beépítését is lehetővé teszik.

Funkcionális tekintetű is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználata, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

UTCÁK

Fasor telepítésekor ügyelni kell arra, hogy megfelelő távolságra helyezzük el őket. Fontos ismerni a végleges méretük elérésének adatait. A fajok kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy azok ne nőjenek bele a felsővezetékbe, ne akadályozzák a biztonságos közlekedést. A jó fa kiválasztásánál később elkerülhető a megcsonkolt fák látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére. Különösen szabályos lesz a kép akkor, ha a fajon belül is annak egy fajtájával történik a fasor telepítés. A tömött, egyöntetű koronák sora (pl. vadgesztenye) igen ünnepélyes, tekintélyt parancsoló. Utcafásítás céljából a természeteshez közel álló, kúpos vagy tojás formák a legkedvezőbbek a fajtákból. Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai kőris, nyugati ostorfa stb.).

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízátteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek javasoltak a burkolat kiválasztása során. A járőfelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A település azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozottan fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik.

A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet.

Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét.

A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

Gondozott, szép lakótelepi játszóterekkel rendelkezik.

AJÁNLÁSOK: KERTVÁROSIAS LAKÓTERÜLET

TELEPÍTÉS

A lakóterületen a keskeny, kicsi telkeken a házak oldalhatáron állnak, így megmarad egy nagyobb összefüggő udvar vagy kert a ház mellett, mely lehetőséget nyújt arra, hogy gépjárművel hátra lehessen jutni. Az ide épülő lakóépület álljon oldalhatáron vagy attól legfeljebb 1 méterre az oldalsó telekhatárral párhuzamosan. Kerülendő a négyzetes alaprajzú épület kialakítása vagy az oldalsó telekhatárral nem párhuzamosan elhelyezett alaprajz.

Az épület utcai homlokzata ne legyen túl széles kialakítású, de amennyiben szélesebb kialakítású épületet szeretnénk, abban az esetben az utcai homlokzattól hátrébb célszerű húzott keresztirányú épületrész kialakítása. Ez meglévő épületek bővítésénél is alkalmazható. Vigyázzunk, hogy a keresztirányú bővítés ne legyen nagyobb a fő tömegnél.

Oldalhatáron álló épület esetén ne alkalmazzunk oromfalat, mivel azzal alapterületet nem nyerünk, ablakot nem lehet rá elhelyezni, és az épület formáját is széttagolttá teszi fölöslegesen.

Javasolt az utcáfronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képeinek alkalmazása.

TEREPALAKÍTÁS

A kertvárosias lakóterület terepviszonyai alapvetően sík kialakításúak, a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást.

MAGASSÁG

Az új épületnek finom illeszkedéssel kell beállnia a meglévő épületekhez. A legtöbb épület földszintes kialakítású, van néhány kivétel melyeknek tetőtere is beépített. Meglévő épület bővítésénél valamint új épületek kialakításánál az utcavonalon álló épületrészeknek igazodni kell a hagyományos ereszmagassághoz. (3-4 méter) és gerincmagassághoz (6-8 méter). Amennyiben tetőtér beépítésre kerül sor vagy kerül betervezésre, ebben az esetben az eresz- és gerincmagasság (0,5-1 méterrel magasabb) elfogadható.

Nem elfogadható a meglévő épületek tetőtér beépítése, ha az a földszint fölé térdfal építésével vagy új tető kialakításával, utcafronti homlokzat megemelésével jár.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképeinek megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A tetőforma ne legyen túlságosan tördelt, benne ne legyenek ugrások. A legegyszerűbb a nyeregtető alkalmazása, akár csonka konty kialakítással is. A nyeregtető (vagy csonka kontyolt nyeregtető) T vagy L alakú bővítése is megfelelő. Kerülendők azok a ragasztott épületrészek, melyeket külön szerkezetű tető fed.

Általában hagyományos oromfalas (csonkakonttyal vagy anélkül) homlokzatú házak sorakoznak az utcákban.

A tető hajlásszöge a hagyományos 30° és 40° fok közzé essen. Sem a több, sem a kevesebb nem kívánatos. A fő tömeghez nem kapcsolódó épületszárnyak, mint például egy hátsó kert felé néző terasz esetén megengedett a 35° -nál alacsonyabb hajlásszögű tető is. A manzárdtető vagy a hozzá hasonló tört lejtésszögű tetők idegenek ebben a környezetben. Tornyok építése a tetőre vonatkozó tetőhajlásszög követelménye, valamint az egyszerű tetőidom miatt nem elfogadható.

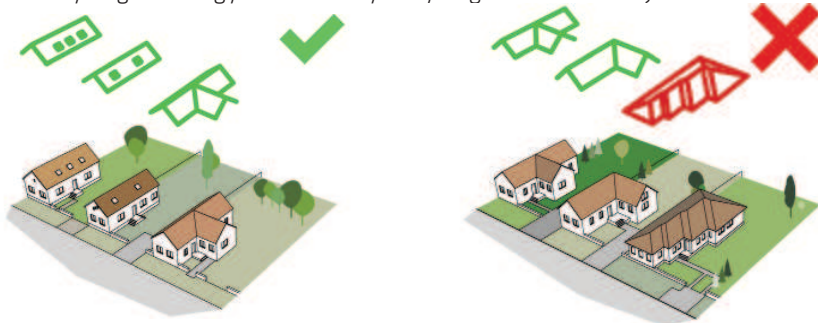

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

TETŐFORMA

Az épületek tetőformája egyszerű. Új házak építésénél figyelembe kell venni a szomszéd lakóépületek tetőformáját.

Ha kialakult nyeregtetős vagy csonka kontyolt nyeregtetős házból álló utcaképbé új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős vagy csonka kontyolt nyeregtetős tetőformájú családi ház.

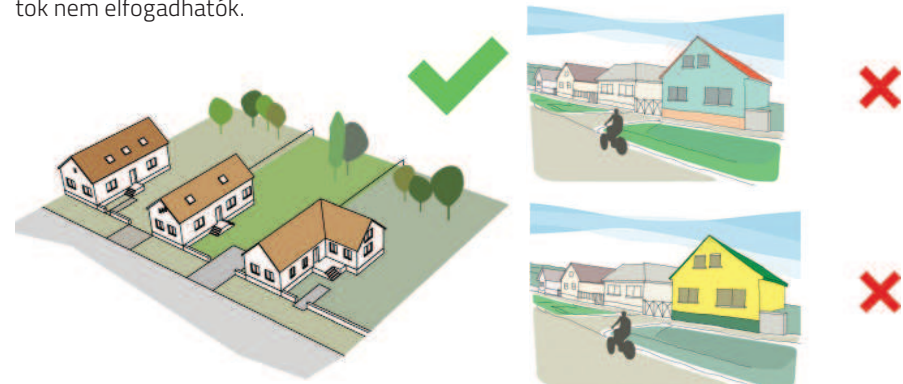

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍN

Visszafogott illeszkedés, hasonló színhasználat, nem túl változatos, hagyományos színekkel készült épületek jellemzik. (pl. vörös cserépfedés, szürke palafedés, olykor lemezfedés, világos színű homlokzatok, fa kerítések)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatók.

Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)

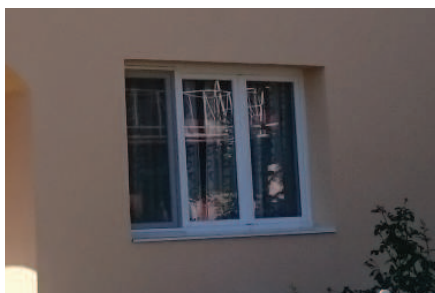
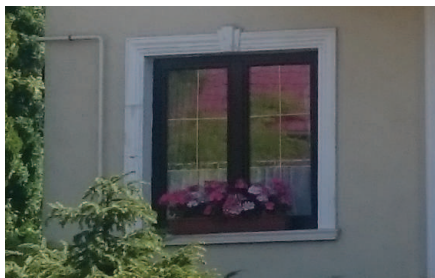
Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. A két belterületi megkülönböztetett településkarakter nyílászáróiban is eltérő képet mutat, mely sajátosság megőrzése a településen élők feladata is. A hagyományos nyílászárók kialakítás az átépülő, lakóterületi településrészen jól megfigyelhető: kétszárnyú, jellegzetesen két vagy három osztású ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással.

A településközpont településrészen hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg (a múlt értékeiként is). Középületeinken a funkcióhoz igazodó méretű és formájú ablakokat is találhatunk. Az ablakok keretezése mindig is hangsúlyos eleme volt a homlokzatoknak. Közegészségügyi, oktatási és szolgáltató funkciójú épületek estén a hosszított nyílászárók modern megfogalmazásban is visszaidézhetők.

RÉSZLETEK

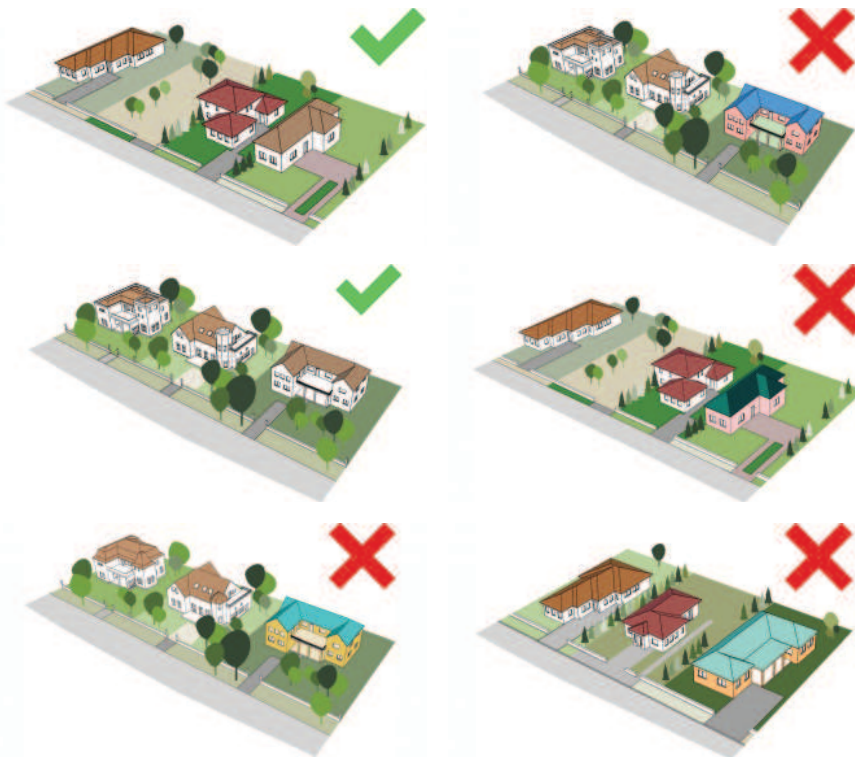
A népi építészeti örökséget hordozó épület helyreállítása beszédesen mutatja be a XX. század elejei építőmesterek szakmai tudását, az építetetői igényességet. Ezen igényesség átvétele a mában is a jövőnek megőrzendő épületeket eredményezhet akkor ha figyelünk a hagyomány és modernizáció közötti egyensúlyra az arányos illeszkedés biztosításának betartásával.

A bejárat hangsúlyozása meghatározza az épület karakterét. A cserépfedés és a látszó téglát a hatást csak erősíti, ill. modern, egyedi karaktert ad az épületnek. Az épület előtti tér erősíti ezt a hatást, kiemeli az épület funkcióját.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Javasolt utcafronti kialakítás a kis szélességű oromfalas homlokzat. Az oromfal nem emelkedik a tető felé, a tető nyúlik ki fölötte és védi a falat. Az orom csonkakontyolása elfogadható. Amennyiben több oromfal is található vagy készül egy épületnél, akkor azok egységesen legyenek kialakítva. Az utcafronti homlokzat tagolását a lábázat, a földém szintjét jelölő párkány, az ablakok vagy az ormot keretező vakolatkeretek adják. A hagyományos utcai oromfalas homlokzatokon még megjelenik a tornác végénél az íves záródású bejárat nyílása, vagy egy szobaablakkal azonos kialakítású ablak.

A meglévő régi, hagyományt őrző épületeknél fontos, hogy azok homlokzati elemeinek felújítása során az eredeti állapotra törekedjünk.

Az épületek vakoltak. A vakolt homlokzati felületeken olykor előfordul csekély tagolás, melyek a homlokzat anyagából készültek. Felújítás vagy új építés esetén a vakolt felületeknek kell a meghatározónak lenniük. A vakolt homlokzatú épületeknél a színek világosak és telítetlenek legyenek. Javasolt a sárgás, barnás, vöröses, szürkés színek tört fehérbe hajlása. Enyhe színbeli eltéréseket alkalmazhatunk a síkbeli kiemelkedések során. Síkban tartott vakolt felületen nem elfogadható az eltérő színekkel való osztás. A vakolat felülete sima legyen, mely kis szemcsenagyságú anyagból készüljön. A durva és erős vakolattextúrák alkalmazása nem ajánlott. Egyéb anyagok alkalmazása a homlokzaton a homlokzat vagy a tömeg tagolásaként jelenjenek meg. A lábázat legtöbbször terméskőből készült, de jó megoldás a zsalukőből vagy talpgerendából készült lábázatok alkalmazása, melyeket vakolni szükséges. A lábázat mindenképpen vakolt vagy hasított kő burkolatú legyen, melynek a téglá bármely természetes színe megfelelő leszámítva a fehér mészhomok téglat.

A fa szerkezetek szép részletei lehetnek az épületnek, homlokzatnak. A tetőszerkezetek látszó szerkezeti általában festett barna vagy zöld színűek. A ríktő színezésű kék, sárga, piros nem elfogadható.

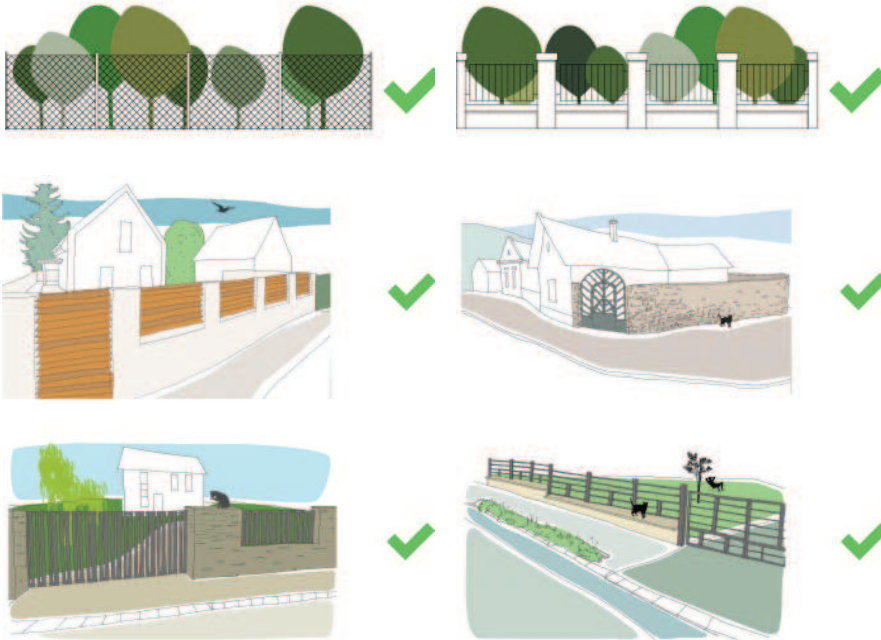
Az épülettömeg tagolásával az alárendelt és a fő épülettömeget kiegészítő épületszerkezetek eltérő homlokzati burkolatot kaphatnak. pl.: kő vagy fa burkolatot.

A beton, üveg (a nyílászárókon kívül) és fém szerkezetek kerülendők az utcai homlokzaton, a hátsó homlokzatokon is csak kiegészítő termékként jelenjenek meg, kis mennyiségben alkalmazzuk őket.

A tetők kerámia cserepekkel fedettek. Meglévő épület bővítése és új épület esetében is kerámia tetőcserép fedést alkalmazzunk, melynek színe a kerámia természetes színe legyen. Élénk színű színezett cserepek nem alkalmazhatóak. A cserép textúrája is fontos a tetőszövet szempontjából. Fémlemezfedések kizárólag kiegészítő épületrészekre alkalmazható természetes szürke színben. A táblás fémlemez fedés alkalmazása nem elfogadható.

KERÍTÉSEK

A kerítések legtöbbször fából készültek. Tömör kerítés kizárólag fából építhető. Elfogadható a téglá-, kő- vagy zsalukőpillérek közötti fémpálca vagy falécek kerüljenek, de ezek mindig áttört szerkezetűek legyenek. A kerítések áttört felülete ne legyen kisebb 50 %-nál. A tömör fémlemez elemű kerítések alkalmazása nem elfogadható. A kerítés magassága a terepcsatlakozástól mérten az 1,80 méternél ne legyen nagyobb. A pillérek anyaga vakolt legyen. A fém szerkezetű elemek egyszerű pálcákból álljanak, a fa szerkezetű kerítéseknél az elemek gyalult anyagból készüljenek. Drótháló utcafronton lévő kerítéselemként nem alkalmazható. Amennyiben a belátást szeretnénk csökkenteni, akkor azt növények alkalmazásával tegyük meg.

KERTEK

A tájba illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Vegyük figyelembe a homlokzat kialakítását, a nyílászárók helyét, amikor az előkertbe cserjét vagy fát ültetünk. Takarjuk a kerti építményünket a növényekkel, hogy az épületünk jobban érvényesüljön. A meglévő fásszárú növényzetre a bővítések és felújítások során fokozottan ügyeljünk. Próbáljuk meg befolyásolni a növényzettel a ház méreteinek érzetét. Alacsony növényekkel a ház méretének növelését éreztetjük, a magas növényzettel csökkenthetjük.

A kert különböző részeit magasabb növényfajokkal válasszuk el. Az előkertbe alacsony, legfeljebb 1,20 m magas lágy szárú növények, cserjék alkalmazása javasolt. Sövény kialakításnál az 1,50 m magasságot ne érje el, lehetőleg télen-nyáron levelekkel borító fajokat alkalmazunk. Az előkertben a színvilág és a forma szempontok figyelembevételével szinte bármilyen növény alkalmazható, kezdve a színes virágú évelőkön át az egynyári virágokon keresztül minden. Ügyeljünk az egyidőben virágzó fajok színharmóniájára. A fák alkalmazása során a laza ágálásúakat javasoljuk közepes növésű fajokkal. A sötét és tömör lombhullatókat csak mértékkel telepítsünk.

Egy-egy növény kiválasztása nagymértékben befolyásolja a település, településrészek karakterét. Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és hagyományokhoz, meglévő növényzethez illeszkedő fajokat választunk. Figyeljünk oda, hogy a telepített növényeink jól érzik-e magukat a környezetükben.

A település központi belterületének virágzó növényei: a bokorrózsa (*Rosa sp.*), orgona (*Syringa sp.*). Mértékkel ültessünk tuját és egyéb tűlevelű örökzöldeket.

A kert és az épület harmóniája fontos. Ne takarja el a növényzet túlzottan az épületet. A kerti bútorok, építmények az épülettel azonos anyaghasználat és színezés mellett valósuljon meg.

UTCÁK

Fasor telepítésekor ügyelni kell arra, hogy megfelelő távolságra helyezzük el őket.

Fontos ismerni a végleges méretük elérésének adatait. A fajok kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy azok ne nőjenek bele a felsővetékekbe, ne akadályozzák a biztonságos közlekedést. A jó fa kiválasztásánál később elkerülhető a megcsonkolt fák látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére. Az utcákon eperfát, vadkörte vagy gömbjuhart válasszunk. Különösen szabályos lesz a kép akkor, ha a fajon belül is annak egy fajtájával történik a fasor telepítés. A tömött, egyöntetű koronák sora (pl. vadgesztenye) igen ünnepélyes, tekintélyt parancsoló. Utcafásítás vagy fasor megújítás céljából a természeteshez közel álló, kúpos vagy tojásded formák a legkedvezőbbek a fajtákból.

Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai kőris, nyugati ostorfa stb).

Javasolt több növény alkalmazása a közterületen, majd azok folyamatos gondozása.

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek kiválasztása javasolt a burkolat színének kiválasztása során. A járőfelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

Az utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között, melyeket a településen élők maguk alakítják, gondozzák saját területüket. Egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek, egységet alkossanak a már meglévő előkertekkel és szomszédok utcakertjével. Kerüljük a szemmagasságban takaró növények alkalmazását, legfőképpen a keresztveződésekben, utóbbinál a gépkocsiban ülők szabad kilátását ne akadályozzuk növényekkel. Telepítsünk max. 50-80 cm magasságokig növv cserjéket.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A településnek, településrésznek azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozottan fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

Településünkön nyitott játszóterekkel lehet találkozni, melyeket a 2-14 éves korosztály számára telepített játékok találhatók. Ezek a játszóterek különösen nagy igénybevételnek vannak kitéve – még rendeltetésszerű használat esetén is – ezért különösen fontos a kiváló minőség és élettartam.

Az általános iskola területén kondi park került telepítésre, mely zárt, nyitvatartási idővel rendelkező, és melyet a helyiek előszeretettel látogatnak.

Közparkjaink tiszták, rendezettek, folyamatosan karbantartottak.

Megfelelő mennyiségű teret szükséges biztosítani. A növények megválasztása során vegyük figyelembe térigényüket. A nyári hőség hatásainak enyhítéséről is gondoskodjunk. A növények árnyékot adnak, jó hő visszaverő helyek, esőbeállók, szökőkutak biztosítanak megfelelő minőségű és tereket.

AJÁNLÁSOK: FALUSIAS LAKÓTERÜLET, JÓZSEFHÁZA

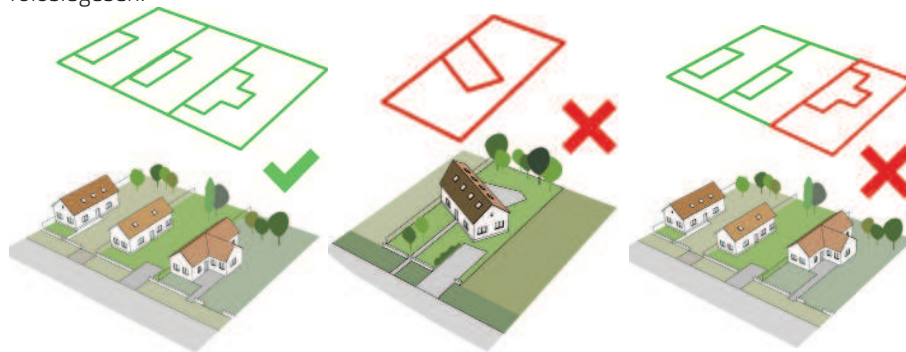
TELEPÍTÉS

A lakóterületen a keskeny telkeken a házak oldalhatáron állnak, így megmarad egy nagyobb összefüggő udvar vagy kert a ház mellett, mely lehetőséget nyújt arra, hogy gépjárművel hátra lehessen jutni.

Az ide épülő lakóépület álljon oldalhatáron vagy attól legfeljebb 1 méterre az oldalsó telekhatárral párhuzamosan. Kerülendő a négyzetes alaprajzú épület kialakítása vagy az oldalsó telekhatárral nem párhuzamosan elhelyezett alaprajz.

Az épület utcai homlokzata ne legyen túl széles kialakítású, de amennyiben szélesebb kialakítású épületet szeretnénk, abban az esetben az utcai homlokzattól hátrébb célszerű húzott keresztirányú épületrész kialakítása. Ez meglévő épületek bővítésénél is alkalmazható. Vigyázzunk, hogy a keresztirányú bővítés ne legyen nagyobb a fő tömegnél.

Oldalhatáron álló épület esetén ne alkalmazzunk oromfalat, mivel azzal alapterületet nem nyerünk, ablakot nem lehet rá elhelyezni, és az épület formáját is széttagolttá teszi főlegesen.

Javasolt az utcára merőlegesen kialakított tetőformájú épületek kialakítása, valamint az előírt előkertek betartása és az oldalhatáron álló beépítési mód.

TEREPALAKÍTÁS

A falusias lakóterület terepviszonyai alapvetően sík kialakításúak, a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást.

MAGASSÁG

Az új épületnek finom illeszkedéssel kell beállnia a meglévő épületekhez. A legtöbb épület földszintes kialakítású, van néhány kivétel melyeknek tetőtere is beépített. Meglévő épület bővítésénél valamint új épületek kialakításánál az utcavonalon álló épületszeknek igazodni kell a hagyományos ereszmagassághoz. (3-4 méter) és gerincmagassághoz (6-8 méter). Amennyiben tetőtér beépítésre kerül sor vagy kerül betervezésre, ebben az esetben az eresz- és gerincmagasság (0,5-1 méterrel magasabb) elfogadható.

Nem elfogadható a meglévő épületek tetőtér beépítése, ha az a földszint fölé térfal építésével vagy új tető kialakításával, utcafronti homlokzat megemelésével jár.

Cél az azonos magassággal rendelkező épületekkel kialakított utcakép. Tehát az újonnan készülő épületek ne legyenek se túl alacsonyak, se túl magasak a környezetüben lévő épületeknél.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A tető hajlásszöge a hagyományos 35° és 45° fok közzé essen. Sem a több, sem a kevesebb nem kívánatos. A fő tömeghez nem kapcsolódó épületszárnyak, mint például egy hátsó kert felé néző terasz esetén megengedett a 35°-nál alacsonyabb hajlásszögű tető is. A manzárdtető vagy a hozzá hasonló tört lejtésszögű tetők idegenek ebben a környezetben. Tornyok építése a tetőre vonatkozó tetőhajlásszög követelménye, valamint az egyszerű tetőidom miatt nem elfogadható.

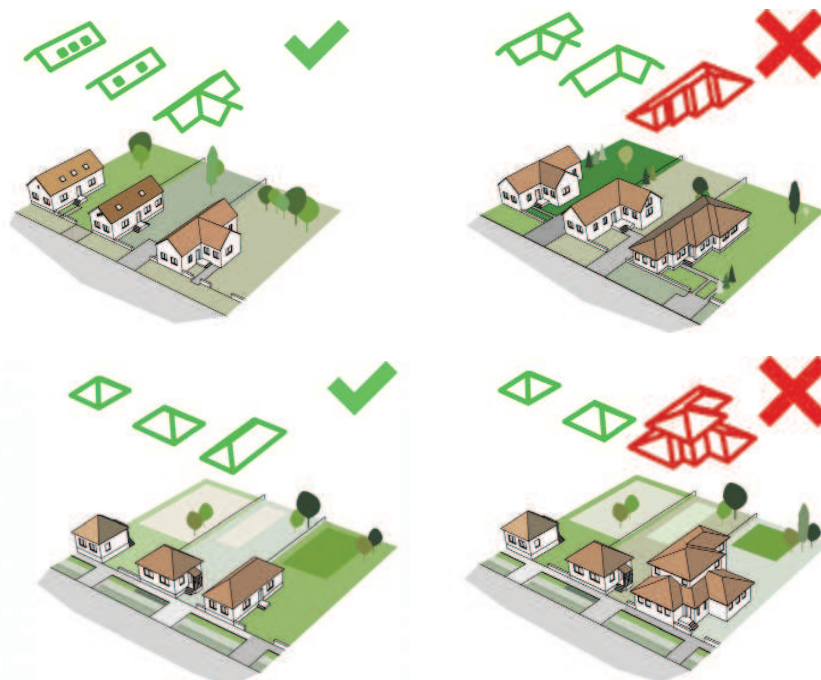

A szomszédos épületekhez hasonló tetőhajlásszöget válasszunk, se túl meredek, se túl alacsony hajlásszögű nem kívánatos.

TETŐFORMA

A tetőforma ne legyen túlságosan tördelt, benne ne legyenek ugrások. A legegyszerűbb a nyeregtető alkalmazása, akár csonka konty kialakítással is. A nyeregtető (vagy csonka kontyolt nyeregtető) T vagy L alakú bővítése is megfelelő. Kerülendő az azok a ragasztott épületrészek, melyeket külön szerkezetű tető fed.

Általában hagyományos oromfalas (csonkakonttyal vagy anélkül) homlokzatú házak sorakoznak az utcákban.

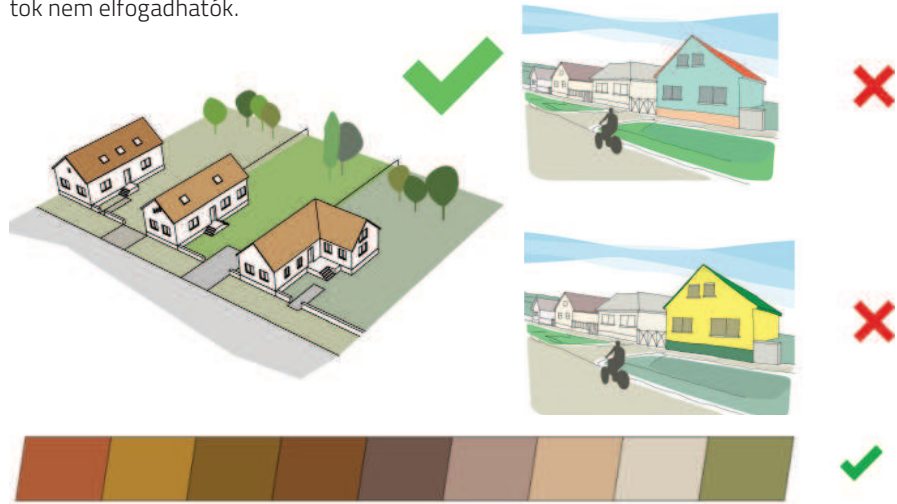

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍN

Visszafogott illeszkedés, hasonló színhasználat, nem túl változatos, hagyományos színekkel készült épületek jellemzik. (pl. vörös cserépfedés, szürke palafedés, olykor lemezfedés, világos színű homlokzatok, fa kerítések)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatók.

Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)

Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

AJTÓK, ABLAKOK

Jelentős megjelenési és hangulati befolyást jelent egy-egy nyílászáró kialakítása. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, hogy ezt milyen módon tesszük meg. A hagyományos nyíláskialakítás a jellemző: jellegzetes két szárnyú, két vagy három osztatú ablakok, általában utcafronton szimmetrikus kialakítással fa anyagból készülve. Árnyékolásként célszerű a zsalugáter vagy a redőny alkalmazása, melyek közül több példát is láthatóan a városban.

Új lakóépület építésénél célszerű a település családi házait körbejárni, és azokból ötleteket meríteni saját otthonunkhoz, ezzel is gazdagítva a népi lakóházakkal tarkított településünket.

Lakóépületeken a középen felnyíló ablak a javasolt megoldás. A köz, ill. szolgáltató épületeken portál jelleg is dominálhat. A színezés illeszkedjen az épület színvilágához. A redőnyszekrény rejtett kialakítású megoldással a homlokzat egységét nem bontja meg.

TORNÁCOK

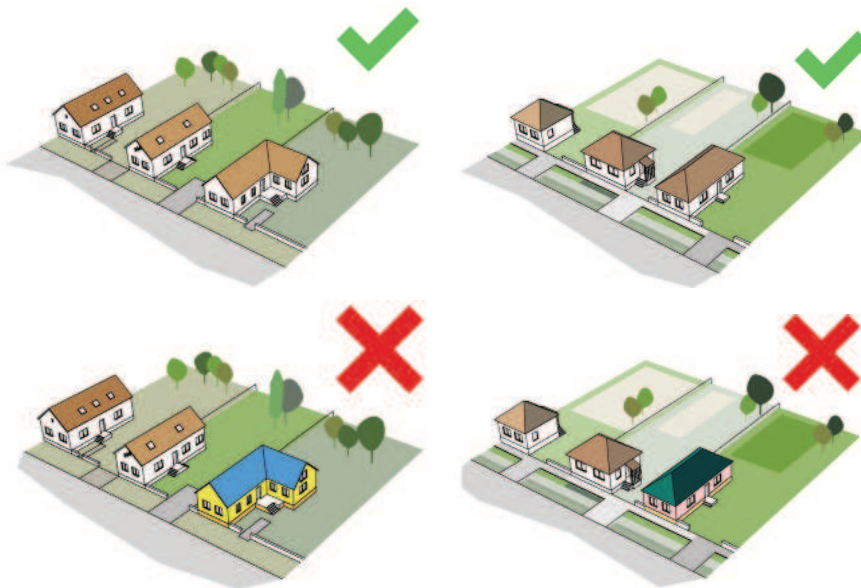
A népi építészet egyik könnyen felismerhető jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Csekély mennyiségben Tiszavasváriban is megfigyelhetők. Ezek a terek készülhetnek az épület anyagából vagy fából. A tornác formájára, kialakítására számtalan példa kínálkozik. Az arányos tornácos épületek erősítik a város identitását és arculatát. E hagyományt az új családi ház kialakításánál, újszerű átgondolással tovább vihetjük új otthonunkba.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Javasolt utcafronti kialakítás a kis szélességű oromfalas homlokzat. Az oromfal nem emelkedik a tető felé, a tető nyúlik ki fölötte és védi a falat. Az orom csonkakontyolása elfogadható. Amennyiben több oromfal is található vagy készül egy épületnél, akkor azok egységesen legyenek kialakítva. Az utcafronti homlokzat tagolását a lábázat, a földém szintjét jelölő párkány, az ablakok vagy az ormot keretező vakolatkeretek adják. A hagyományos utcai oromfalas homlokzatokon még megjelenik a tornác végénél az íves záródású bejárat nyílása, vagy egy szobaablakkal azonos kialakítású ablak.

A meglévő régi, hagyományt őrző épületeknél fontos, hogy azok homlokzati elemeinek felújítása során az eredeti állapotról törekedjünk.

Az épületek vakoltak. A vakolt homlokzati felületeken olykor előfordul csekély tagolás, melyek a homlokzat anyagából készültek. Felújítás vagy új építés esetén a vakolt felületeknek kell a meghatározónak lenniük. A vakolt homlokzatú épületeknél a színek világosak és telítetlenek legyenek. Javasolt a sárgás, barnás, vöröses, szürkés színek tört fehérbe hajlása. Enyhe színbeli eltéréseket alkalmazhatunk a síkbeli kiemelkedések során. Síkban tartott vakolt felületen nem elfogadható az eltérő színekkel való osztás. A vakolat felülete sima legyen, mely kis szemcsenagyságú anyagból készüljön. A durva és erős vakolattextúrák alkalmazása nem ajánlott. Egyéb anyagok alkalmazása a homlokzaton a homlokzat vagy a tömeg tagolásaként jelenjenek meg. A lábázat legtöbbször terméskőből készült, de jó megoldás a zsalukőből vagy talpgerendából készült lábázatok alkalmazása, melyeket vakolni szükséges. A lábázat mindenképpen vakolt vagy hasított kő burkolatú legyen, melynek a téglá bármely természetes színe megfelelő leszámítva a fehér mészhomok téglat.

A fa szerkezetek szép részletei lehetnek az épületnek, homlokzatnak. A tetőszerkezetek látszó szerkezeti általában festett barna vagy zöld színűek. A ríktő színezésű kék, sárga, piros nem elfogadható.

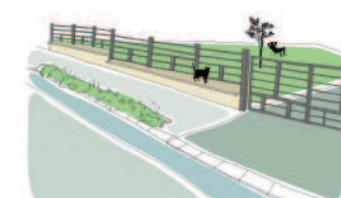
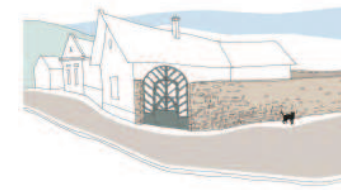
Az épülettömeg tagolásával az alárendelt és a fő épülettömeget kiegészítő épületszerkezetek eltérő homlokzati burkolatot kaphatnak. pl.: kő vagy fa burkolatot.

A beton, üveg (a nyílászárókon kívül) és fém szerkezetek kerülendők az utcai homlokzaton, a hátsó homlokzatokon is csak kiegészítő termékként jelenjenek meg, kis mennyiségben alkalmazzuk őket.

A tetők kerámia cserepekkel fedettek. Meglévő épület bővítése és új épület esetében is kerámia tetőcserép fedést alkalmazzunk, melynek színe a kerámia természetes színe legyen. Élénk színű színezett cserepek nem alkalmazhatóak. A cserép textúrája is fontos a tetőszövet szempontjából. Fémlemezfedések kizárólag kiegészítő épületrészekre alkalmazható természetes szürke színben. A táblás fémlemez fedés alkalmazása nem elfogadható.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Házaink kiegészítő elemei a kerítések, lámpák, postaládák, korlátok, melyek alakítják a végső képet, hangulatot. Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép a lakóépületünkkel. Ezek a részek sűrűbben cserélt elemek, akár már egy új festék, új színhasználat során tudunk változtatni rajta.

KERTEK

A tájba illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Vegyük figyelembe a ház homlokzat kialakítását, a nyílászárók helyét, amikor az előkertbe cserjét vagy fát ültetünk. Takarjuk a kerti építményünket a növényekkel, hogy az épületünk jobban érvényesüljön. A meglévő fásszárú növényzetre a bővítések és felújítások során fokozottan ügyeljünk. Próbáljuk meg befolyásolni a növényzettel a ház méreteinek érzetét. Alacsony növényekkel a ház méretének növelését éreztetjük, a magas növényzettel csökkenthetjük.

A természettel való közvetlen kapcsolatot a kertünk teremti meg. Változása gyors, hiszen évszaktól-évszakra változik, megújul. A változatosan kialakított növényvilág alkalmazásával az élőlények számára új élettereket biztosítunk. Tiszavasvári a rendszeresen gondozott kertek, porták a jellemzőek. A hátsó kert nem csak a kikapcsolódást, pihenést szolgálja, hanem gyümölcsöket, zöldségeket is termeszthetünk bennük.

A kert az épített környezet része. Ha harmonikusan van kialakítva, egységet alkot, szépségével kapcsolódik a lakóépülettel, akkor élhetővé tesszük saját környezetünket, ezzel közvetlen életterünk a szabadterre kiterjesztett közege illeszkedő lesz nemcsak a településkép szépségének növelésére, de saját komfortérzetünknek is jót tesz. Elsődleges szempont, hogy a kertünk kialakítása az épület stílusához amennyire csak lehetséges illeszkedjen, alkalmazzunk kertépítészeti megoldásokat.

A kert nem csak védelmi szerepet tölt be, hanem díszítő szándéka is legalább olyanira fontos. Gondozott, szép kertünkben nem csak magunk gyönyörködhetünk, hanem az éppen arra tévedők számára is jó benyomást kelthetünk, továbbá a település arculatához pozitívan járulunk hozzá. A növények telepítésekor érdemes olyan fajokat kiválasztani, amelyek nem csak virágjukkal, hanem a levelükkel is díszítenek, így csaknem minden évszakban színesítik udvarunkat.

Célszerű a kertben lévő melléképületek anyaghasználatánál a főépületen felhasznált anyagok alkalmazása. A nyílászáró szerkezetek színezésével a pergolák, növényrácsok, gépkocsibeállók, favázás szerkezetek, kutak harmonizáljanak. Amennyiben fémvázás szerkezetű épületünk van, javasolt a növényvel való körbefuttatása. A hulladéktároló helyét az épülethomlokzat vonalában alakítsuk, melyet növényekkel takarjuk. Kertünkben helyezünk el kerti padot, ahonnan saját házunkban, környezetünkben gyönyörködhetünk. A helyi hagyományokhoz illeszkedve az előkertben a kiskertet ke-retező, alacsony fa léckerítés alkalmazása javasolt, mely illeszkedjen az utcai kerítéshez és családi házunkhoz.

Lehetőség szerint könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazunk. A kevésbé használt részekben téglából is kialakíthatjuk a járőfelületet. A szegélyek a járólappal harmonizálva készítsük el.

A kert különböző részeit magasabb növényfajokkal válasszuk el. Az előkertbe alacsony, legfeljebb 1,20 m magas lágyszárú növények, cserjék alkalmazása javasolt. Sövény kialakításnál az 1,50 m magasságot ne érje el, lehetőleg télen-nyáron levelekkel borító fajokat alkalmazunk. Az előkertben a színvilág és a forma szempontok figyelembevétele nélkül szinte bármilyen növény alkalmazható, kezdve a színes virágú évelőkön át az egynyári virágokon keresztül minden. Ügyeljünk az egyidőben virágzó fajok színharmonijára. A fák alkalmazása során a laza ágállásúakat javasoljuk közepes növéssű fajokkal. A sötét és tömör lombhullatókat csak mértékkel javasoljuk telepíteni.

Egy-egy növény kiválasztása nagymértékben befolyásolja a település karakterét. Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és hagyományokhoz, meglévő növényzethez illeszkedő fajokat válasszunk. Figyeljünk oda, hogy a telepített növényünk jól érzik-e magukat a környezetükben.

A város jellegzetes virágzó növényei: a bokorrózsa (*Rosa sp.*), orgona (*Syringa sp.*). A kertekben a szőlő mellett elsősorban gyümölcsfák ültetendők (elsősorban dió, szilva, alma, körte). Mértékkel ültessünk tuját és egyéb túlevelű örökzöldeket.

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek kiválasztása javasolt. A járőfelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

Az utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között. Egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek, egységet alkossanak a már meglévő előkertekkel és szomszédok utcakertjével. Kerüljük a szemmagasságban takaró növények alkalmazását, legfőképpen a keresztzöldésekben, utóbbinál a gépkocsiban ülők szabad kilátást se akadályozzuk növényekkel. Telepítsünk max. 50-80 cm magasságokig növényeket.

Az utak, járdák megfelelő vízvezetése alapvető a harmonikus településképp létrehozásához. A csapadék hasznosítása megnöveli a szép környezet kialakítását és fenntarthatóságát, csak azért is mivel a víz a kellemes közérzet biztosításának egyik alap köve, és környezetünk egyik leglátványosabb eleme is. A történeti településrész fontos településképi elemei a nyílt árkok. Az újonnan kialakulandó részeknél célszerű, hogy azok képesek legyenek a lehulló csapadékot megtartani esőkertek segítségével, továbbá esztétikus látványt nyújtsanak. Az árkokat átszelő gépkocsibehajtók, hidak a központi belterület karakteres elemei. Egységes kialakításuk fontos.

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. Látványos előrelépést jelent a közterületek karbantartása, megfelelő fenntartása, nem használt közterületi elemek elbontása, sérült elemek helyreállítása. Az eltérő felületek szétválasztása jelentős javulást eredményezhet. Az átalakuló településszélekre különösen nagy figyelmet kell fordítani. A nyomvonalas elemek felfűzik a települést alkotó darabkáit, ezért fontos az egységes kialakítás elérése. A városos áthaladók leginkább ezeken a vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Kiemelkedő figyelmet kell biztosítani az infrastruktúra elemeinek kiépítésére, a nyomvonalvezetés megválasztására, a felszín feletti és az alatti elemek tájba illesztésére.

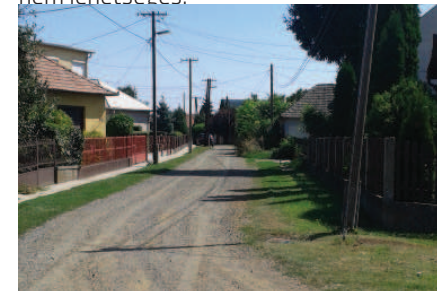

Fasor telepítésekor ügyelni kell arra, hogy megfelelő távolságra helyezzük el őket. Fontos ismerni a végleges méretük elérésének adatait. A fajok kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy azok ne nőjenek bele a felsővezetékekbe, ne akadályozzák a biztonságos közlekedést. A jó fa kiválasztásánál később elkerülhető a megcsönkolt fák látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére. Az utcákon eperfát, vadkörtét vagy gömbjuhart választunk. Különösen szabályos lesz a kép akkor, ha a fajon belül is annak egy fajtájával történik a fasor telepítés. A tömött, egyöntetű koronák sora (pl. vadgesztenye) igen ünnepélyes, tekintélyt parancsoló. Utcafásítás vagy fasor megújítás céljából a természeteshez közel álló, kúpos vagy tojás formák a legkedvezőbbek a fajtákból.

Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai kőris, nyugati ostorfa stb.).

A település szélesebb keresztmetszettel rendelkező utcákban kellemesen hangulatos utcaképek alakultak ki, fontos annak esztétikus, harmonikus kialakítása, megtartása, hiszen az utcakeresztmetszet a telkek és az utcák viszonyát mutatja be, ezért fontos törekedni az egységes kialakításra. A parkolóhelyek közelében ne alkalmazzunk gyeppet, kerüljük a rá parkolást.

A szűk, kanyargós utcákon az utcaképeknél is a harmonikus, esztétikus utcakeresztmetszet megtartása a cél. A parkolóhelyek kialakítása a közterületen nem engedélyezett. Fasor telepítése nem fér el a keresztmetszetben, így azok ültetése nem lehetséges.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A település azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozottan fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

A falusias lakóterületek nem rendelkeznek kiemelkedő köztterekkel a kertvárosias lakóterületek közelsége miatt ott találhatóak kiemelkedő játszóterek, köztterek.

Tiszta, rendezett park a Gombás András utca mellett.

AJÁNLÁSOK: ÜDÜLŐTERÜLET

TELEPÍTÉS

Az üdülőterületen a keskeny telkeken a házak oldalhatáron vagy szabadon állóan állnak, az udvar elől található, az épület hátul. A gépjárművel elől lehet megállni.

Az ide épülő nyaraló álljon szabadon álló beépítési mód szerint. A négyzetes alaprajzú épület kialakítása megengedett. Az oldalsó telekhatárral nem párhuzamosan elhelyezett alaprajz viszont nem javasolt.

Az épület utcai homlokzata ne legyen túl széles.

A környező épületek beépítése mellett rendezett utcakép. Javasolt a telek utcafronti részével párhuzamos vagy merőleges kialakítás.

TEREPALAKÍTÁS

A falusias lakóterület terepviszonyai alapvetően sík kialakításúak, a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást.

MAGASSÁG

Az új épületnek finom illeszkedéssel kell beállnia a meglévő épületekhez. A legtöbb épület földszint + emelete (tetőtér) kialakítású.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A meglévő üdülőépületek közé telepíteni kívánt épületnek hasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévők. A településrész utcaképebe a túl alacsony vagy a túl magas hajlásszöggel rendelkező épületek illenek bele.

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A településrészen a tetőforma általában nyeregtetős. Új épület tervezésekor ne alkalmazzunk sátor vagy lapostetőt.

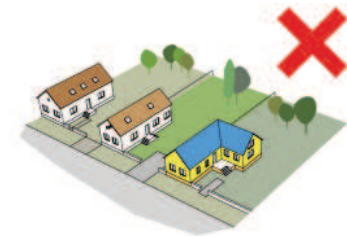

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍN

Visszafogott illeszkedés, hasonló színhasználat, nem túl változatos, hagyományos színekkel készült épületek jellemzik. (pl. vörös cserépfedés, szürke palafedés, olykor lemezfedés, világos színű homlokzatok, fém kerítések)

Az új nyaralók építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat nem elfogadhatók.

Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)

Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Az épületek vakoltak vagy fából készültek.

A vakolt homlokzati felületeken olykor előfordul csekély tagolás, melyek a homlokzat anyagából készültek. Felújítás vagy új építés esetén a vakolt felületeknek kell a meghatározónak lenniük. A vakolt homlokzatú épületeknél a színek világosak és telítetlenek legyenek. Javasolt a sárgás, barnás, vöröses, szürkés színek tört fehérbe hajlása. Enyhe színbeli eltéréseket alkalmazhatunk a síkbeli kiemelkedések során. Síkban tartott vakolt felületen nem elfogadható az eltérő színekkel való osztás. A vakolat felülete sima legyen, mely kis szemcsenagyságú anyagból készüljön. A durva és erős vakolattextúrák alkalmazása nem ajánlott. Egyéb anyagok alkalmazása a homlokzaton a homlokzat vagy a tömeg tagolásaként jelenjenek meg. A lábázat legtöbbször terméskőből készült, de jó megoldás a zsalukőből vagy talpgerendából készült lábazatok alkalmazása, melyeket vakolni szükséges. A lábázat mindenképpen vakolt vagy hasított kő burkolatú legyen, melynek a téglá bármely természetes színe megfelelő leszámítva a fehér mészhomok téglat.

A fából készült épületek felületkezelése vékonylazúrral történjen 2 réteg felhordásával, maximálisan 20-30 %-s hígítás mellett. Igénybevételtől függően néhány éven belül javasolt a felület felújítása előtt kissé át csiszolni, majd a szinttartás érdekében nagyobb hígítás mellett újra kezelni a fát.

A fa szerkezetek szép részletei lehetnek az épületnek, homlokzatnak. A tetőszerkezetek látszó szerkezeti általában festett barna színűek. A rikító színezésű kék, sárga, piros nem elfogadható.

Az épülettömeg tagolásával az alárendelt és a fő épülettömeget kiegészítő épületszerkezetek eltérő homlokzati burkolatot kaphatnak. pl.: kő vagy fa burkolatot.

A beton, üveg (a nyílászárókon kívül) és fém szerkezetek kerülendők az utcai homlokzaton, a hátsó homlokzatokon is csak kiegészítő termékként jelenjenek meg, kis mennyiségben alkalmazzuk őket.

A tetők palával, lemezzel, fával cserepekkel fedettek. Meglévő épület bővítése és új épület esetében a fa vagy kerámia tetőcserép fedést alkalmazzunk, melynek színe a kerámia természetes színe legyen. Élénk színű színezett cserepek nem alkalmazhatóak. A cserép textúrája is fontos a tetőszövet szempontjából. Fémlemezfedések kizárólag kiegészítő épületrészekben alkalmazható természetes szürke színben. A táblás fémlemez fedés alkalmazása nem elfogadható.

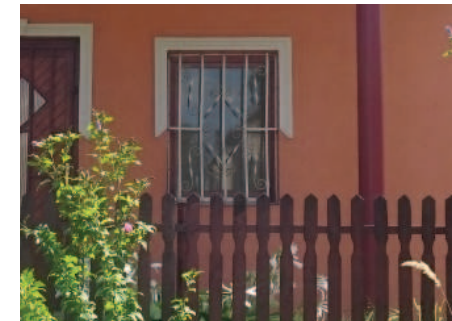
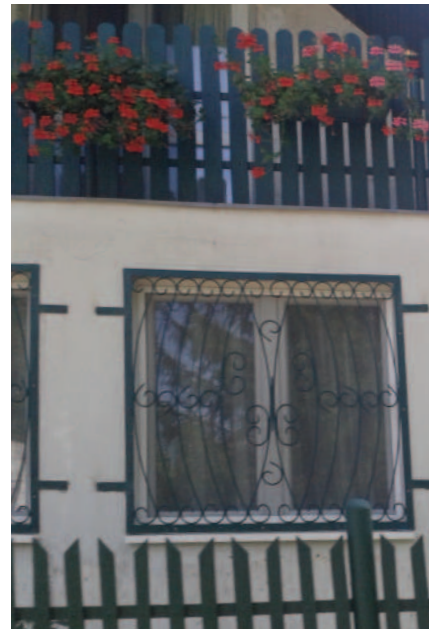
RÉSZLETEK

Hangulatteremtő díszítőelemek az üdülőterületen lévő nyaralókon lévő homlokzatokon a növények, melyek hatékony díszítőelemei a homlokzatnak.

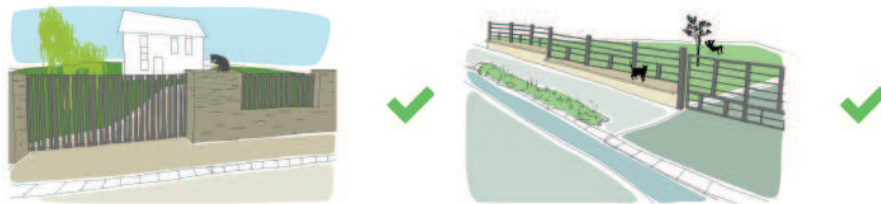
AJTÓK, ABLAKOK

A hagyományos nyíláskialakítás a jellemző az üdülőterületre: jellegzetes egy vagy két szárnyú, ablakok, általában utcafronton szimmetrikus kialakítással. Új üdülőépület építésénél egyre inkább az egy szárnyú nyílászárók terjednek el. Célszerű a környéket körbejárni, és azokból ihletet meríteni saját üdülőnkhöz, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Üdülünk kiegészítő elemei a kerítések, lámpák, postaládák, korlátok, melyek alakítják a végső képet, hangulatot. Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép a lakóépületünkkel. Ezek a részek sűrűbben cserélt elemek, akár már egy új festék, új színhasználat során tudunk változtatni rajta.

KERTEK

A falusias lakóterületen leírtak itt is érvényesek, viszont lazább megkötésekkel. A kertet az átutazók nem is nagyon nézik, hiszen távol esik a főúttól, és a sűrű növényzettől látni sem lehet. Itt nincsenek vetemények, nincsenek gyümölcsös fák. A tulajdonosok nem itt laknak, csak a nyári és téli szezonban látogatnak el.

UTCÁK, KÖZKERTEK, KÖZPARKOK

Általában burkolt utakon érhetőek el a nyaralók, melyekhez ajánlásként utcafásítás javasolt.

Az üdülőterületen található a Strandfürdő, mely a 2016. évi Év fürdője versenyen országos 4. és megyei 3. helyezést ért el.

AJÁNLÁSOK: GAZDASÁGI ÉS IPARI TERÜLET

Ipari, gazdasági tevékenységet lakóterületen csak kivételes esetben, alapvetően a lakosság alapfokú ellátása céljából végezzünk.

A tevékenység fajtája a szomszédok zavarását ne okozza, a lakóterületi együttélés normáinak betartására legyen alkalmas. Nem alkalmas lakókörnyezeti integrálásra a zajos, bűzös, jelentős ügyfélforgalommal járó stb. problémás tevékenység, ezek megvalósítására erre a célra a közigazgatási területen kijelölt egyéb övezeteiben van lehetőség.

Ipari, gazdasági tevékenység céljára a település mezőgazdaságilag kevésbé értékes, alacsony termőképességű területeit kell igénybe venni, illetve meg kell vizsgálni a település barna-, illetve rozsdá övezeteinek hasznosíthatóságát.

Tapasztalt tervezőt vegyünk igénybe az elképzelésünk megvalósítására, aki a gazdasági létesítmények, ipari területek vonatkozásában megfelelő referenciával rendelkezik.

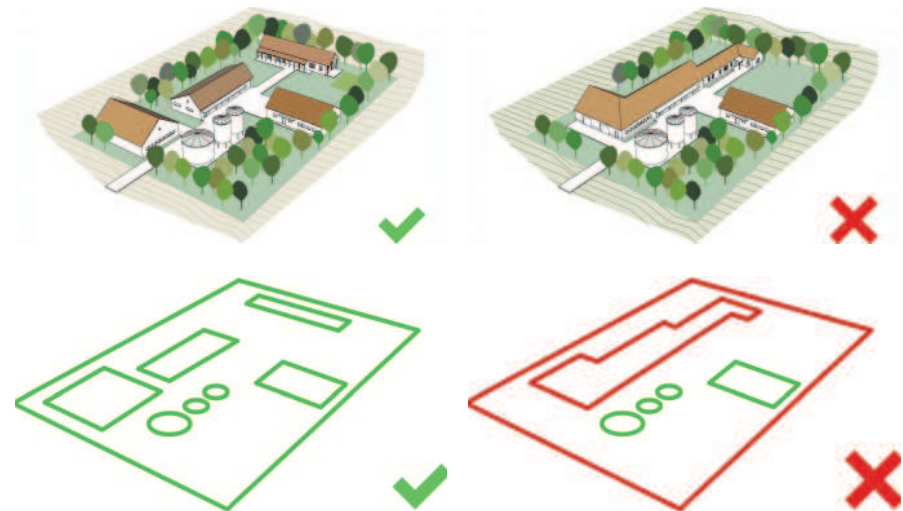

Az új gazdasági épület igazodjon volumene és kiterjedése vonatkozásában a környezetéhez. Fontos az illeszkedés vagy arányos illeszkedés.

Az ipari, gazdasági épületek többnyire a technológia, a racionalitás, a gazdaságosság által meghatározottak, azonban ezek a létesítmények is formálhatók, gazdagíthatók. Az előbbieket érvényesek a tömegformálásra, a lapos-, vagy magastető kiválasztására, homlokzati anyaghasználatra, a színekre stb.

A telephelyek kialakításánál fordítsunk figyelmet a főépület utcafronti homlokzatának egyszerű építészeti gazdaságára, mely ez által igényessé teszi épületünket. Fontos szerep jut, kiemelt figyelmet kap az utcafronti kerítés, a porta, valamint a személy- és ipari kapuk, nem utolsó sorban a reklámfelületek, feliratok elhelyezkedése és kialakítása.

A fogadó övezet kialakításánál az igényes térburkolat, zöldfelület, reklámok szebbé teszi telephelyünket.

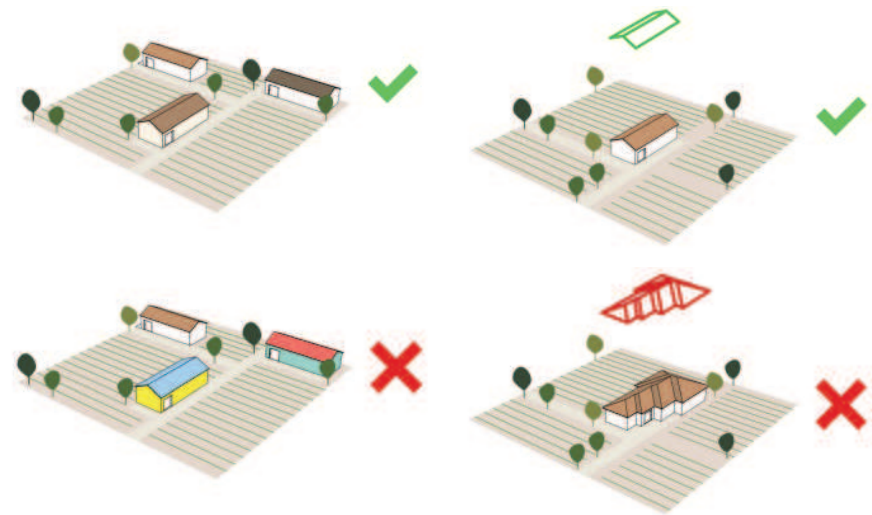

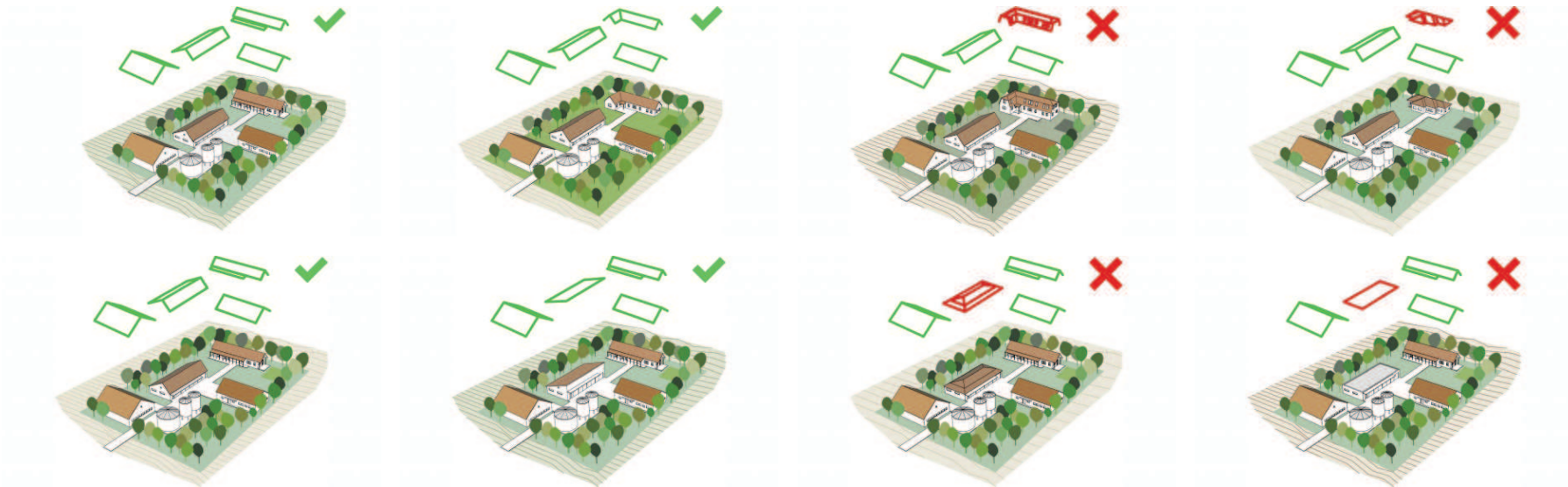
A fogadó övezet kialakításánál az igényes térburkolat, zöldfelület, reklámok szebbé teszi telephelyünket.

Az irodai funkcióval ellátott épületrészekkel kapcsolatosan a fizikai dolgozókat kiszolgáló helyiségek esetében az épületek igényesebb kialakítására törekedjünk. A szociális épületrész teljesen takarhatja az egyszerűbb karakterű épületszárnyat.

Az ipari, gazdasági épületeknél, létesítményeknél is fontos a zöldfelületek, fasorok, árnyékolók stb. alkalmazása.

A felsoroltak alkalmazása a meglévő nem különösebben esztétikus telephelyek esetében is alkalmazható a telephely arculatának gazdagítására, javítására, néhány esetben az épület, épületrész takarására.

AJÁNLÁSOK: BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

A területek beépítetlen jellegének megtartása a cél a már kialakult és értéket képviselő építmények karakterének megővése mellett. A telekszerkezet és a területhasználat hosszú távú megőrzése a tájkarakter megőrzését szolgálja. A világítás kialakítása során a lefelé világító megoldásokat alkalmazzuk. Építmények elhelyezése nem ajánlott, a már meglévőknek pedig a folyamatos karbantartás, az ingatlan kaszálása, a becserjesedés megelőzése szükséges.

A vízelvezető csatornák karbantartására fokozott figyelmet kell biztosítani, a kezelősávot folyamatos kaszálással rendszerben kell tartani, hogy bármikor járható legyen.

A meglévő erdőterületek „nyugalmának” biztosítása fokozott figyelmet von maga után.

A nyílt pusztá látványának megőrzése érdekében kerítés elhelyezése csak a tanyaépületekhez kapcsolódó földrészletek körül ajánlott. A tájkép klímabarát megváltoztatása agroerdészeti és egyéb korszerű módszerekkel ajánlott. Javasolt fajok: kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vadkörte (*Pyrus pyraeaster*), mezei juhar (*Acer campestre*).

Tiszavasvári település jelentős nagyságú külterületi termőföldjei hagyományosan szántóterületként, kismértékben gyümölcsösként hasznosítottak. Erre vonatkozóan a következő ajánlások érvényesek:

- A talaj, mint a növényzet egyik alapvető élettere, a legfontosabb természeti erőforrások közé tartozik, melynek védelme különösen fontos Magyarországon, mivel az ország területének kb. 50%-n szántóföldi művelés folyik. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken az intenzív talajművelés igen súlyos talajerózióhoz, talajtömörödéshez, a biodiverzitás csökkenéséhez, valamint a bemosódott növényvédő szerek által a felszíni, felszín alatti vizek szennyeződéséhez vezethet.

- Olyan talajkímélő művelési módokat kell alkalmazni, amelyek a talaj erózió és defláció elleni védelmét, a talajszerkezet és -nedvesség megőrzését, a talaj szervesanyag tartalmának növelését, a talajélet védelmét célozzák meg. A talajerózió és a különböző művelési rendszerek összefüggéseit vizsgáló kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a kímélő művelés világszerte hozzájárult a talajerózió csökkenéséhez.

- A természetközeli élőhelyek szomszédságában a természetvédelmi érdeket szem előtt tartó hagyományos művelési módok, gazdálkodási formák részesítendőek előnyben. A mezőgazdasági szennyező források mennyiségét csökkentve hozzájárulhatunk a természetközeli élőhelyek megővéséhez.

- A helyi tájhasználatra jellemző művelési ágak megtartására és fejlesztésére, a hagyományos tájszerkezet megőrzésére, illetve visszaállítására kell törekedni.

Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni.

Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák termesztését, valamint a biogazdálkodás megteremtését.

A település külterületén, valamint a belterület határán a deflációra hajlamos homoktalajok megkötésére védőfásítás telepítése javasolt őshonos fafajok alkalmazásával, melyek jól bírják a szélsőséges időjárási viszonyokat (nyár, nyírfafajok, fűz félék, kocsányos tölgyek). A defláció és az erózió okozta káros hatások mérsékléséhez, megszüntetéséhez elsődleges a parlagon hagyott, kopár területek felszámolása és a művelésbe való bevonásuk.

Az idegenhonos invazív növényfajok, mint pl. a selyemkóró, aranyvessző fajok, bálványfa kiszorítják a természetes vegetáció elemeit, veszélyeztetik az őshonos fajok fennmaradását, ezért terjedésüket minél előbb meg kell állítani, állományukat vissza kell szorítani a rendelkezésre álló eszközökkel (kaszálás, vegyszeres kezelés stb.).

Az állattartó telepek létesítése, korszerűsítése mellett, támogatandó a felhagyott állattartó telepek felújítása és üzembe helyezése

Az irodai funkcióval ellátott épületrészekkel kapcsolatosan a fizikai dolgozókat kiszolgáló helyiségek esetében az épületek igényesebb kialakítására törekedjünk. A szociális épületrész teljesen takarhatja az egyszerűbb karakterű épületszárnyat.

Az ipari, gazdasági épületeknél, létesítményeknél is fontos a zöldfelületek, fasorok, árnyékolók stb. alkalmazása.

JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzat-képzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

Ahhoz, hogy tudjuk kik vagyunk és hova tartunk az életünkben, elengedhetetlen a múltunk ismerete és hagyományaink tisztelete, ápolása. Ezt a gondolatot az élet minden területén alkalmazhatjuk, így az építészetben is. Lehetőségeinkhez képest törekedjünk arra, hogy a hagyományos építészeti elemeket, motívumokat megőrizzük, és tovább örökítsük az elkövetkezendő nemzedék számára.

A városháza modern esztétikus épülete követendő példa mind a homlokzatkialakításában, színeinek felhasználásában, nyílászáróiban, formájában.

A település szép példája a rendőrség épülete. Sajátos hangulatú impozáns épület harmonikus szín és héjazattal.

A jól kitalált egyszerű, de igényesen, szépen kivitelezett részletek gazdagítják épületeinket. Egy-egy jól megválasztott anyag vagy burkolat ötletes felhasználása, egy eresz, vagy tetőcsatlakozás, párkány részlet jó minőségben elkészítve díszítőelemként is felfogható. Az apró részletek határozzák meg egy épület végső karakterét, ezért figyeljünk oda a kivitelezés során mit és hogyan akarunk megmutatni egyedi elképzelésinkből a világ számára.

A panelházak felújításánál a teljes homlokzatot szükséges hőszigetelni és színezni, a színek alkalmazása során a világos és föld színeket kell előtérbe helyezni, csakúgy, mint ahogy ezeken az épületeken is látszik.

A világos és pasztell színek alkalmazására kell törekedni a lakóépületnél is, úgy ahogy a lenti épületek is mutatják jó példaként.

Egy jól kitalált, egységes arculatú épület fontos eleme az utca képének. Egymással harmonizáló, visszafogott színek jelennek meg a homlokzaton és a tetőn. A kerítés kialakítása egyszerű, nem hivalkodó, a kerítéslécek megfelelő mértékben engedik látni a kertet.

Javaslatok:

- Tetősíkban tökéletesen illeszkedő napelemek, színben, felületben is a lehető legkevésbé feltűnő megoldás.
- Jó megoldás lehet, a főépület megjelenést eredeti, tiszta mivoltában meghagyva, a napelemek az épület mögötti melléképületen kerüljenek elhelyezésre.
- A parabola antenna a lehető legheldugottabb helyen kerüljön elhelyezésre, például a kémény mögött kevésbé látható.
- A kémények épp úgy az épülethez tartoznak, mint a többi szerkezet, ne feledkezzünk hát el annak megtervezéséről! Figyeljük meg a környék kéményépítési hagyományait, ne használjunk tájidegen elemeket.
- A klíma kültéri egységet rejtett kialakítással, vagy a főépület mögött javasoljuk elhelyezni.
- Az épületek felújítása során komplex felújításra törekedjünk, tehát a homlokzat burkolással egy időben javasolt a nyílászáró csere és a tetőhéjazat cseréje is.

Az épületek kialakításában szép példákat fedezhetünk fel amennyiben nyitott szemmel járjuk az utcákat. Harmonikus egységet alkotó finom homlokzat, fa ablakkeretek, fehér oszlopok, homlokzatburkolatok, kerítés kialakítása, cserépfedés használata mind-mind harmonizál egymással ezen épületeknél.

KITEKINTÉS – NÉHÁNY JÓ PÉLDA HELYBEN ALKALMAZHATÓ SAJÁTOS ÉPÜLETRE, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETRE

Jelen munkarészben olyan épületekre, épületrészekre láthatunk jó példákat, melyek a település jövőképeinek kialakítása során lehetnek meghatározóak. A településen bizonyos részein van lehetőség a mai kortárs, modern építészeti elemeivel felruházott lakóépületek elhelyezésére.

Fontos azonban, hogy új házunk tervezésekor vegyük figyelembe környezetünket. Figyeljünk a telkünket körvevő lakóépületek magasságra, tetőformájára, telepítésére. Azonos magasság, formavilág megtartása mellett alkalmazhatunk olyan modern épületmegoldásokat, melyek modern külsővel ruházzák fel épületünket.

Jelen épületeken alkalmazott homlokzati anyagok, a kert felé néző hátsóterasz és az egyedi homlokzatkialakítás jó példaként szolgálhat a modern, letisztult építészetet kedvelők számára.

Napjainkban sok szó és politikai nyilatkozat hangzik el a falu, a vidék gazdasági, társadalmi felemelésének szükségességéről. Szándék és ígéretetek vannak a gazdasági támogatásra, a biztonságos élet megteremtésére, a hagyományok megbecsülésére. A falu problémái e területeken égetően sürgős beavatkozásokat követelnek. Így remény van arra – ha ez a remény egyelőre nélkülözi is a megvalósítás biztosítékait – de remény van arra, hogy a falu visszanyeri évezredek küldetését, ami a föld megtartása és megművelése; a falu visszaveszi nemzetmegtartó képességét, ami az ország számára népesedési és szellemi aranytartalék; és a falu újrateremti hagyományait, ami egészséges közösségeket jelent a hit, az önérték és az összetartozás érzésének újraépítésével. Ha a reményt valami isteni lélekerősítéssel határozott céllá lehet erősíteni, akkor a fejlődés a vidék természetes gazdálkodásának újraépítésével kezdődik. Majd a sorvadó falvak újranevelésével folytatódik, s nem utolsó sorban a közösségek, a falulakosság szellemi, szakrális, kulturális egyesítésével válhat teljessé.

Javasoljuk a felújítások terén a helyi elit irányításával az épületek puszta karbantartása egy olyan szociális program lehetne, amely néhol már elindult (például Terény erre ragyogó példa, vagy a Tolna megyei Závod). Egy-egy helyi vezető, építész, értelmiségi a falufejlesztést arra építi fel, hogy „dolgozzunk a házon”. Ez régen természetes volt, de most újra fel kell hívni rá az emberek figyelmét. Ha nincsen más munka, a házakon és a házak körül mindig akad tennivaló.

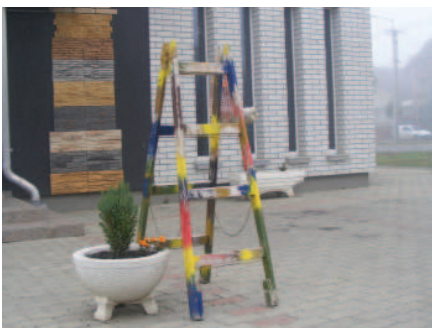
JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

Az épületek és növényeken túl az utcaképhez ugyanúgy hozzátartoznak a cégérek, reklámfelületek és hirdetőtáblák. Fontos, hogy szolgáltatásunkat úgy hirdessük, hogy az ne legyen a járókelők rosszallásának kiváltása, mindösszesen a figyelemfelhívás legyen a cél olyan tájékoztatóval, mellyel az utcaképet és településképet szebbé teszi. Elengedhetetlen, hogy a megválasztott cégér, cégtábla az épület jellemzőihez alkalmazkodjon.

Reklámhordozó létesítése csak a szabványok betartása mellett lehetséges, melyek esetében fontos a megfelelő anyaghasználat megválasztása.

Újabb felszíni infrastruktúrahálózatok elhelyezése nem javasolt, a meglévők jó karban tartása elegendő és szükséges.

Közkút a lakótelepen.

Egyedi kerékpártárolók.

A település központi részein a reklámhordozók kihelyezésekor törekedjünk arra, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához, színeihez. A település egyéb területein csak a szabályozás szerinti reklámhordozó helyezhető el, itt szintén elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat. Az egységesen megtervezett tájékoztató táblák a település arculatának pozitív megjelenését segítik. Az egyedien kialakított, fafaragott oszlopokon álló hirdetőtáblák, üdvözlőtáblák feldobják a településképet.

Híd a Polgári út melletti tónál.

A tó melletti kereszt.

Az igényes, rendezett utcaképhez hozzátartozik az is, hogy hogyan jelennek meg a különböző feliratok, jelzések az épületek homlokzatán. A feliratok megtervezésekor törekedjünk a homlokzat színével harmonizáló betűszín választásra. A felirat stílusa, betűtípusa, sajátos kialakítása figyelemfelkeltő, magára vonzza a tekintetet.

Az egyedi készítésű utcanév táblák szintén emelik az adott utca képét. Nem javasoljuk a ríkító, színben, anyagában és formájában nem odaillő táblák használatát. Ajánlott a természetes alapanyagokból készült, az épület homlokzatával harmonizáló táblák kihelyezése.

Pozitív példák, egyedi ötlet alapján megvalósított utcanév táblák, házsámok, melyek feldobják az épület homlokzatát.

Kőhíd az üdülőterület irányában. Közepén ülő oroszlán.

Vasvári Múzeum bejárata.

Köztéri kaspótartó.

Köztéri fa hulladékártoló.

IMPRESSZUM

TISZAVASVÁRI VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

www.tiszavasvari.hu

tvonkph@tiszavasvari.hu

4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.

Telefon: 06-42-520-500

Polgármester: Dr. Fülöp Erik Sándor

Főépítész: Dudás Ede István

dudas.ede1@t-online.hu

SZERKESZTETTE: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese, Hajdú Péter, Liskány Tamás

SZÖVEG: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese, Hajdú Péter, Liskány Tamás

FOTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese, Hajdú Péter, Liskány Tamás

BORÍTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István

GRAFIKAI TERVEZÉS: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese, Hajdú Péter, Liskány Tamás

BETŰTÍPUS: Titillium

Felhasznált irodalom:

muemlekem.hu objektumok, adatbázis kereső

wikipédia, a szabad enciklopédia

Készült Magyarország kormánya megbízásából a településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan.

Építészeti útmutató ábrái: Településképi Arculati Kézikönyv egyeztető felületének ábragyűjteménye a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft honlap felületéről

A kézikönyvben felhasználásra került a Magyarszéphegy Településképi Arculati Kézikönyv egyes szövegbetétei.

A 50. oldalon lévő fotók a wikipedia szabad enciklopédia képei.

Tiszavasvári, 2017.

